T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ İSTİHDAM EDİLEBİLME ALGILARI İLE İŞSİZLİK KAYGI DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Büşra ERDEM

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BEDEN EĞİTİMİ ve SPOR ANABİLİM DALI

Danışman
Doç. Dr. Alpaslan GÖRÜCÜ

KONYA-2023

ÖNSÖZ

Yüksek lisans eğitimim boyunca tecrübesi ve bilgi birikimi ile bana yol gösteren danışman hocam Doç. Dr. Alpaslan GÖRÜCÜ'ye sonsuz teşekkür ederim. Ayrıca akademik kariyerimin ilk basamaklarını bilimsel temeller üzerinde inşa edebilmemi sağlayan Selçuk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi hocalarına en içten teşekkürlerimi sunarım.

Büşra ERDEM

İÇİNDEKİLER

SİMGELER ve KISALTMALAR ..... **v**
ÖZET ..... **vi**
1. GİRİŞ **1**
1.1. Problem Durumu 1
1.2. Problem Cümlesi 2
1.3. Alt Problemler 2
1.4. Araştırmanın Amacı 2
1.5. Araştırmanın Önemi 3
1.6. Araştırmanın Hipotezleri 4
1.7. Araştırmanın Sayıltıları 5
1.8. Araştırmanın Sınırlılıkları 5
1.9. Tanımlar 5
2. GENEL BİLGİLER **6**
2.1. İstihdam Kavramı 6
2.1.1. İstihdam Çeşitleri 6
2.1.2. İstihdam Edilebilirlik 8
2.2. İşsizlik Kavramı 9
2.2.1. İşsizlik Çeşitleri 11
2.2.2. İşsizliğin Nedenleri ve Sonuçları 13
2.2.3. Dünyada ve Türkiye'de İşsizlik ve Genç İşsizliği 16
2.3. Kaygı Kavramı 18
2.3.1. Kaygı Çeşitleri 22
2.3.2. Kaygıya Neden Olan Etkenler 23
2.3.3. Kaygının Belirtileri 24
2.3.4. İşsizlik Kaygısı 25
2.4. İlgili Araştırmalar 27
3. GEREÇ ve YÖNTEM **32**
3.1. Araştırma Yöntemi 32
3.2. Araştırma Grubu 32
3.3. Veri Toplama Araçları 35
3.3.1. İstihdam Edilebilirlik Algısı Ölçeği 35
3.3.2. İşsizlik Kaygısı Ölçeği 36
3.4. Verilerin Analizi 37

4. BULGULAR 39
4.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular 39
4.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular 39
4.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular 40
4.4. Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular 41
4.5. Araştırmanın Beşinci Alt Problemine İlişkin Bulgular 42
4.6. Araştırmanın Altıncı Alt Problemine İlişkin Bulgular 45
4.7. Araştırmanın Yedinci Alt Problemine İlişkin Bulgular 46
4.8. Araştırmanın Sekizinci Alt Problemine İlişkin Bulgular 47
4.9. Araştırmanın Problem Cümlesine İlişkin Bulgular 49
5. TARTIŞMA ve YORUM 51
5.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Tartışma ve Yorum 51
5.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Tartışma ve Yorum 52
5.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Tartışma ve Yorum 53
5.4. Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Tartışma ve Yorum 57
5.5. Araştırmanın Beşinci Alt Problemine İlişkin Tartışma ve Yorum 58
5.6. Araştırmanın Altıncı Alt Problemine İlişkin Tartışma ve Yorum 59
5.7. Araştırmanın Yedinci Alt Problemine İlişkin Tartışma ve Yorum 60
5.8. Araştırmanın Sekizinci Alt Problemine İlişkin Tartışma ve Yorum 60
5.9. Araştırmanın Problem Cümlesine İlişkin Tartışma ve Yorum 61
6. SONUÇ ve ÖNERİLER 64
6.1. Sonuçlar 64
6.2. Öneriler 65
7. KAYNAKLAR 66
8. EKLER 74
EK-C: İstihdam Edilebilirlik Algısı Ölçeği 76
EK-D: İşsizlik Kaygısı Ölçeği 77
9. ÖZGEÇMİŞ 78

SİMGELER ve KISALTMALAR

İEAÖ : İstihdam Edilebilirlik Algısı Ölçeği

İKÖ : İşsizlik Kaygısı Ölçeği

Ort. : Ortalama Değer

p : İstatistik Olasılık Değeri

Ss. : Standart Sapma değeri

ÖZET

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının İstihdam Edilebilme Algıları İle İşsizlik Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Büşra ERDEM

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

YÜKSEK LİSANS TEZİ / KONYA-2023

Bu araştırmada, beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilme algıları ile işsizlik kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırma grubu, farklı üniversitelerin (Selçuk Üniversitesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi) Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümlerinde öğrenim görmekte olan 218 kadın ve 304 erkek olmak üzere toplam 522 öğretmen adayından oluşmaktadır.

Araştırmada veri toplama araçları olarak, araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu, Rothwell ve ark (2008) tarafından geliştirilen İstihdam Edilebilirlik Algısı Ölçeği (İEAÖ), Dursun ve Aytaç (2009) tarafından geliştirilen İşsizlik Kaygısı Ölçeği (İKÖ) kullanılmıştır. Verilerin analizinde Kolmogorov-Smirnov, Independent-Samples T, One-Way ANOVA, Tukey testleri ve Korelasyon Analizi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi 0,05 olarak kabul edilmiştir.

Araştırma sonucunda aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır: Beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilirlik algıları ve işsizlik kaygıları orta düzeydedir. Cinsiyetlerinin istihdam edilebilirlik algıları üzerinde bir etkisi yoktur, işsizlik kaygıları üzerinde ise etkisi vardır. Yaşlarının istihdam edilebilirlik algıları üzerinde bir etkisi yoktur, işsizlik kaygıları üzerinde ise etkisi vardır. Kardeş sayılarının istihdam edilebilirlik algıları üzerinde bir etkisi yoktur, işsizlik kaygıları üzerinde ise etkisi vardır. Anne mesleklerinin hem istihdam edilebilirlik algıları üzerinde hem de işsizlik kaygıları üzerinde bir etkisi yoktur. Baba mesleklerinin hem istihdam edilebilirlik algıları üzerinde hem de işsizlik kaygıları üzerinde bir etkisi yoktur. Aile aylık gelirlerinin istihdam edilebilirlik algıları üzerinde bir etkisi vardır, işsizlik kaygıları üzerinde ise etkisi yoktur. İstihdam edilebilirlik algıları ile işsizlik kaygıları arasında anlamlı ve negatif yönlü bir korelasyon ilişkisi vardır.

Anahtar Sözcükler: Beden Eğitimi, Öğretmen Adayı, İstihdam Edilebilme, İşsizlik Kaygısı

SUMMARY

REPUBLIC of TÜRKİYE
SELÇUK UNIVERSITY
HEALTH SCIENCES INSTITUTE

Investigation of the Relationship Between Physical Education Teacher Candidates' Perceptions of Employability and Their Unemployment Anxiety Levels

Büşra ERDEM

Department of Physical Education and Sports

MASTER THESIS / KONYA-2023

The aim of this study was to investigate the relationship between physical education teacher candidates' employability perceptions and unemployment anxiety levels.

The study group consisted of 522 teacher candidates (218 females and 304 males) enrolled in Physical Education and Sports Teaching Departments of different universities (Selcuk University, Necmettin Erbakan University, Karamanoglu Mehmetbey University, Van Yuzuncu Yil University). The Personal Information Form, the Employability Perception Scale developed by Rothwell et al. (2008), and the Unemployment Anxiety Scale developed by Dursun and Aytaç (2009) were used as data collection tools in the study.

Kolmogorov-Smirnov, Independent-Samples T, One-Way ANOVA, Tukey tests, and Correlation were used in the data analysis. The significance level was accepted as 0,05. The findings of the study are as follows: The employability perceptions and unemployment anxiety levels of physical education teacher candidates are at a moderate level.

Gender has no effect on employability perceptions, but it has an effect on unemployment anxiety levels. Age has no effect on employability perceptions, but it has an effect on unemployment anxiety levels. The number of siblings has no effect on employability perceptions, but it has an effect on unemployment anxiety levels. The mother's profession has no effect on both employability perceptions and unemployment anxiety levels. The father's profession has no effect on both employability perceptions and unemployment anxiety levels. The monthly income of the family has an effect on employability perceptions, but it has no effect on unemployment anxiety levels. There is a significant and negative correlation between employability perceptions and unemployment anxiety levels.

Keywords: Physical Education, Teacher Candidate, Employability, Unemployment Anxiety.

1. GİRİŞ

Bu bölümde problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın amacı ve önemi, hipotezler, sayıltılar, sınırlılıklar ve tanımlar üzerinde durulmuştur.

1.1. Problem Durumu

Kaygı, kişinin yaşadığı tedirgin olma ve endişe halini ifade etmektedir. İş bulmayı ümit eden bir kişi iş bulamazsa çaresiz, hatta bunalımlı hale gelebilmektedir. Bu durumla karşı karşıya kalan genç geleceği için endişelenir ve kendini umutsuz ve huzursuz hissedebilir (Özsöz 2012).

Beden imajı ve cinsel kimlikle ilgili kaygının yanı sıra bireysel rekabetle ilgili kaygı, sık durumlarda ortaya çıkabilecek kaygı türleridir. Kaygı kişi için istenmeyen ve stresli bir duygusal durum olduğu için kişi bu duyguları ortadan kaldırmak ister. Kaygıdan kurtulmak isteyen bir kişi bazen hoş olmayan maddeler ve alkol kullanımı gibi yöntemlere başvurabilir. Bu olumsuz koşullar beklenmez ve doğru şekilde tedavi edilmezse kalıcı hale gelebilirler. Küresel işsizliğin artması, tüketimin azalması, maliyetlerin artması ve yüksek borçluluk nedeniyle işsizlik artmış ve kronikleşmiştir (Akgün ve ark 2007, Önocak 2008).

Üniversiteyi yeni bitiren genç mezunlar iş bulamayınca en zor ve çetin aile baskısı sürecinden geçerler ve bu süreçten geçerken bu aile baskısıyla yüzleşmek zorunda kalabilirler. Bu baskı ve kaygıyla yüzleşmek zorunda kalan ve bu baskıdan bunalan gençler, saldırgan dürtülerini tutamaz ve saldırgan davranışlarını bir hedefe yöneltme ihtiyacı hisseder ve bu bağlamda yasa dışı yollara kolayca kayabilirler. Çünkü bir insan iş bulamadığı zaman kendini işe yaramaz olarak görebilir.

Üniversite son sınıfta öğrenim gören öğrencilerin kaygı yaşamalarına neden olan en önemli durum iş bulma konusunda geleceği belirsiz görmeleridir. Türkiye'de üniversite mezunlarında işsizlik oranlarının yüksek olması bu kaygı ve belirsizliği daha da artırmaktadır. Çerez (2004), beden eğitimi ve spor öğretimi veren yükseköğretim kurumlarından mezun olan öğrencilerin istihdamdaki kısıtlılık nedeniyle ihtiyaç fazlası duruma düştüklerini belirtmektedir. Bu bilgiler ışığında araştırmanın problem cümlesi aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

1.2. Problem Cümlesi

Beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilme algıları ile işsizlik kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

1.3. Alt Problemler

1. Beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilme algıları ne düzeydedir?

2. Beden eğitimi öğretmen adaylarının işsizlik kaygıları ne düzeydedir?

3. Beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilme algıları ile işsizlik kaygı düzeyleri cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?

4. Beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilme algıları ile işsizlik kaygı düzeyleri yaşa göre farklılaşmakta mıdır?

5. Beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilme algıları ile işsizlik kaygı düzeyleri kardeş sayısına göre farklılaşmakta mıdır?

6. Beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilme algıları ile işsizlik kaygı düzeyleri anne mesleğine göre farklılaşmakta mıdır?

7. Beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilme algıları ile işsizlik kaygı düzeyleri baba mesleğine göre farklılaşmakta mıdır?

8. Beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilme algıları ile işsizlik kaygı düzeyleri aile aylık gelir durumuna göre farklılaşmakta mıdır?

1.4. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilme algıları ile işsizlik kaygı düzeyleri arasındaki ilişkilerinin incelenmesidir. Bu genel amaç doğrultusunda, öğretmen adaylarının bazı demografik özellikleri ile istihdam edilebilme algıları ve işsizlik kaygı düzeyi arasındaki ilişkiye de bakılmıştır. Bu amacın belirlenmesinde, beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam algıları ve işsizlik kaygı düzeyleri ile ilgili yeterli düzeyde araştırmanın yapılmamış olması önemli rol oynamıştır.

1.5. Araştırmanın Önemi

Eğitim seviyesi her geçen gün artan gençlerin işsizlik oranı da artmaktadır. Gençlerin eğitim düzeyindeki artışla birlikte potansiyel gelir kaybı artmakta ve eğitimsizler için iş bulma umudu ortadan kalkmaktadır (Karabıyık 2009).

Günümüzde işsiz mezun sayısı her geçen gün artmakta ve bu durum sonucunda "üniversite mezunları bile iş bulamıyor, işsizler" ifadeleri yaygınlaşmaktadır. Bu ifadeler ortak bir görüşe dönüşmekte ve bu inanç insanlarda umutsuzluğa ve kaygıya neden olmaktadır (Akgün 2019).

Bu umutsuzluk insanları depresyona sürüklemektedir. Bu durum yalnızca eğitim durumu düşük olan kişilerin değil, aynı zamanda eğitimli gençlerin de özelliğidir. Genç bir kişi iş bulamadığı için depresyona girebilir ve çaresizlik duygusu hissedebilir. Bu duygularla karşı karşıya kalan kişi kaygı ve umutsuzluk yaşayabilir. Günümüzde ülkemizdeki eğitimli işgücünün istihdamı düşük ve işsizlik oranı yüksek olduğundan, üniversitelerde okuyan gençler mezun olduktan sonra iş arama endişesiyle karşı karşıya kalmaktadır. İş bulamama kaygısının en yoğun olduğu dönem üniversite öğreniminin son yıllarıdır ve bu durum öğrencilerin işsizlik kaygısında artış yaratmaktadır. Gelecek için endişelenen ve iş bulamayan lisans öğrencileri kaygı ve umutsuzlukla baş başa kalmaktadır. Kısaca gençler, mezun olduktan sonra iş bulmanın imkânsızlığından çok endişe duymaktadır (Akgün ve ark 2007, Önocak 2008).

Bireyin geleceğinin şekillenmesinde önemli rolleri olduğu düşünülen istihdam edilme ve işsizlik kaygısı her birey için önemli faktörlerdir (Koçak ve Çepni 2017).

Bu çalışmada elde edilen sonuçlar ile beden eğitimi öğrencilerinin meslek hayatına atılmaya ne kadar hazır olduklarına ilişkin bir perspektif ortaya konabileceği düşünülmektedir.

Bu sayede, öğrencilerin ihtiyaç duydukları güvenin artırılmasına yönelik bazı uygulamalar geliştirilebilecek ve öğrencilere uygulanan eğitim programlarının bu yönde şekillendirilmesine de katkı sağlanacaktır. Ayrıca, alan yazın incelemesinde

konuya ilişkin az sayıda çalışma bulunduğu görülmüştür. Dolayısıyla, araştırmanın literatürdeki boşluğun doldurulmasına da katkılarının olacağı değerlendirilmektedir.

1.6. Araştırmanın Hipotezleri

Araştırmanın problem ve alt problemlerinin cevapları göz önünde bulundurularak, geçerlilikleri sınamak üzere aşağıdaki hipotezler kurulmuştur:

- H1: Beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilme algı düzeyleri cinsiyete göre farklılaşmaktadır.
- H2: Beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilme algı düzeyleri yaşa göre farklılaşmaktadır.
- H3: Beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilme algı düzeyleri kardeş sayısına göre farklılaşmaktadır
- H4: Beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilme algı düzeyleri baba mesleğine göre farklılaşmaktadır.
- H5: Beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilme algı düzeyleri anne mesleğine göre farklılaşmaktadır.
- H6: Beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilme algı düzeyleri gelir durumuna göre farklılaşmaktadır.
- H7: Beden eğitimi öğretmen adaylarının işsizlik kaygı düzeyleri cinsiyete göre farklılaşmaktadır.
- H8: Beden eğitimi öğretmen adaylarının işsizlik kaygı düzeyleri yaşa göre farklılaşmaktadır.
- H9: Beden eğitimi öğretmen adaylarının işsizlik kaygı düzeyleri kardeş sayısına göre farklılaşmaktadır
- H10: Beden eğitimi öğretmen adaylarının işsizlik kaygı düzeyleri baba mesleğine göre farklılaşmaktadır.
- H11: Beden eğitimi öğretmen adaylarının işsizlik kaygı düzeyleri anne mesleğine göre farklılaşmaktadır.
- H12: Beden eğitimi öğretmen adaylarının işsizlik kaygı düzeyleri gelir durumuna göre farklılaşmaktadır.

● H13: Beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilme algıları ile işsizlik kaygı düzeyleri arasında anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki vardır.

1.7. Araştırmanın Sayıltıları

Araştırmada aşağıda ifade edilen varsayımlar göz önünde bulundurulmuştur:

1. Ölçüm araçlarının araştırma problemlerinin cevaplarının aranmasında yeterli olduğu varsayılmıştır.

2. Katılımcıların, ölçüm araçlarında yer alan soruları tam olarak kavradıkları varsayılmıştır.

3. Katılımcıların, ölçüm araçlarında yer alan sorulara içtenlikle doğru cevaplar verdikleri ve görüşlerinde samimi oldukları varsayılmıştır.

4. Katılımcıların, kendilerine yöneltilen soruları cevaplarken çevresel baskılardan etkilenmedikleri varsayılmıştır.

1.8. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma;

● 2022-2023 eğitim-öğretim yılı ile,

● Beden eğitimi öğretmen adayları ile

● Kullanılan ölçme araçları ile sınırlıdır.

1.9. Tanımlar

İstihdam Edilebilirlik: Genel bir tanımla, bireyin istihdamı kazanma ve sürdürme kapasitesini ifade etmektedir (Alkın ve ark 2020).

İşsizlik Kaygısı: Bireyin iş sahibi olamama korku ve beklentisi ile hayata atılarak yaşamını sürdüreceği bir gelir elde edememesi durumuna ilişkin korkusudur (Korkmazer 2020).

2. GENEL BİLGİLER

Bu bölümde, araştırma konusuna yönelik olarak genel bir çerçeve çizilmiş ve kavramların detaylı açıklamaları yapılmıştır.

2.1. İstihdam Kavramı

İstihdam, geçmişten günümüze kadar yeterli düzeyde olmaması halinde ortaya çıkan işsizlik olgusuyla toplum, ekonomi ve sosyal yaşam açısından pek çok olumsuzluklara yol açabilen en önemli kavramlardan biridir.

İstihdam, üretim faktörlerinden emeğin üretim sürecine dahil olması, çalışmak isteyen kişilere iş verilmesi olarak ifade edilmektedir. İstihdam geniş anlamıyla, bir ekonomide belli bir dönem içinde hammadde, emek, sermaye ve girişimci gibi üretim faktörlerinin var olan teknolojik düzeye göre ne ölçüde kullanıldığı; dar anlamda ise üretim faktörlerinden sadece emeğin kullanması hali olarak tanımlanmaktadır (Keskin 2020). Taze (2019) istihdamı, çalışarak gelir elde etmek isteyen kişilerin sarf etmiş olduğu emeklerinden yarar sağlamak üzere çalıştırılması şeklinde ifade etmektedir.

2.1.1. İstihdam Çeşitleri

Tam İstihdam

Tam istihdamı, çalışma isteğinde olan bireylerin tümünün iş bulabildikleri bir durum olarak ifade edebiliriz. İş gücünün tam istihdam durumunda olması hali, kimsenin kendi rızasıyla işsiz kalmadığı durum demektir. Tam istihdam durumunda emek, diğer üretim faktörleri olan doğal kaynak, sermaye ve girişimci ile birlikte eksiksiz çalışır, atıl durumda herhangi bir kaynak söz konusu olamaz. Bu özellikteki emek piyasasının denge durumunda olduğu ya da piyasanın kusursuz işlediği söylenebilir. Fakat gerçek hayatta mal ile hizmet piyasalarında eksiklikler yaşanması bu durumu olanaksız hale getirmektedir ve tam istihdam durumunda olunsa dahi işsizlik yaşanmaktadır (İpsal 2021).

Aşırı İstihdam

Bir ekonominin istihdam kapasitesini, belirli bir dönemde üretim sürecinde kullanılabilecek olan üretim faktörlerinin tümü belirlemektedir. Üretilen toplam mal ve hizmet miktarının (toplam arzın) talep edilen toplam mal ve hizmet miktarını (toplam talebi) karşılamada yetersiz kaldığı durumlarda, var olan üretim faktörlerinin aşırı kullanımı gerekmektedir ve bu bağlamda üretim faktörlerinin aşırı istihdam seviyesinde olduğu kabul edilmektedir (Türel 2015).

Eksik İstihdam

Bir işgücündeki kişilerin tam zamanlı veya düzenli işlerde daha az çalışması ya da iş veya eğitim ihtiyaçları açısından yetersiz işlerde çalıştırılması durumu eksik istihdamı ifade eder. Eksik istihdam durumundan bahsedebilmek için öncelikle kişinin bir işte çalışıyor olması ve çalıştığı işte vasfının altında ücret alarak veriminin düşük seyretmesi gerekmektedir (Aydın 2021). Bir başka ifadeye göre eksik istihdam, birey faal olarak bir işte çalışıyor ve ücretini alıyor olmasına rağmen ortaya koyduğu işin ekonomiye bir katkı sağlamaması durumudur. Eksik istihdamın tespiti zordur ve ekonomiye ciddi zararı vardır. Ülkemizde birçok çalışan, mezun oldukları işlerde çalışamadıkları için farklı alanlarda çalışmaktadır. Bu sebeple eksik istihdam konusu önem arz etmektedir (Demir 2021).

Kayıt Dışı İstihdam

Kayıt dışı istihdam kavramı, istihdam faaliyetlerinin resmi bir kaydı olmaması, bunun sonucunda vergisel ve zorunlu sosyal yükümlülükler de dâhil olmak üzere tüm yükümlülüklerin, mali ve sosyal güvenlik kurumlarının denetimi dışına çıkarılması olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca kamu otoritelerinin, vergi idarelerinin ve sosyal güvenlik kurumlarının denetimi dışında kalan ekonomik faaliyetlerin mali, ekonomik ve sosyal sorunlara sebep olduğunu da belirtilmiştir. Resmi ve gayri resmi alanlarda ve kayıt altına alınmayan ekonomik faaliyetlerde çalışanların, devlet kayıtlarına yansımayan ve istatistikî açıdan tam olarak hesaplanamayan tüm istihdam şekilleri de kayıt dışı istihdam olarak tanımlanmaktadır (Karataş 2017).

2.1.2. İstihdam Edilebilirlik

İstihdam edilebilme tüm Dünyada olduğu gibi tüm Türkiye'de de iş piyasasını bilgilendirmede ve yönlendirmede önemli yere sahiptir. Bu kavram bölgesel ve ulusal seviyede olduğu gibi uluslararası seviyede de iş piyasası politikaları tarafından teşvik edilen ekonomik strateji konularını ortaya koymak için kullanılmaktadır. İngiltere, Avrupa ve Dünyada bundan yaklaşık yirmi yıl önce istihdam edilebilirlik kavramı iş piyasası tarafından pek bilinmiyordu. Kasım 1997'de istihdam üzerine uluslararası seviyede yapılan ve olağanüstü toplanan Avrupa Toplulukları Konseyi'nin bir konusu olarak ortaya çıkan tanım, Avrupa istihdam stratejisinin dört temel orijinal konularından birini oluşturdu (OECD 1998, CEC 1999).

İstihdam edilebilirlik, kişinin bir iş sahibi olduğunda işini koruyabilmesi ve geliştirebilmesi, kendisi mevcut iş durumunu değiştirmek isterse veya işten çıkarılsa dahi başka bir iş bulabilmesi, hayatının farklı dönemlerinde aktif nüfusu istediği zaman bırakabilmesi ve tekrar katılmak istediğinde çalışabilmesidir (Yağmur 2019). İstihdam edilebilirlik bir bireyin iş sahibi olabilmesi, işsizlikten kurtulabilmesi, işini değiştirebilme yeterliliğinde olabilme ve kendi kariyer planını yapabilme kapasitesi olarak tanımlanmaktadır (Öktem 2014).

İstihdam edilebilirlik, küreselleşme ile beraber meydana gelen rekabet ortamında piyasada kalıcı olabilmek için bilginin sürekli olarak güncellendiği bilgi geçilmesi ile önem kazanan bir olgudur. İstihdam edilebilirlik, bireyin bir iş elde edebilmesi, işini değiştirebilmesi aynı zamanda kendisinin kariyer yolunu çizebilme yeterliliğinde olması şeklinde tanımlanmaktadır. Bu açıdan bakıldığında ise istihdam edilebilirlik, istihdamda sürekliliği ve sürdürebilirliği kapsamaktadır. Diğer bir ifadeyle bireyin iş bulabilme kabiliyeti, işini koruyabilmesi, ihtiyaç duyması halinde başka bir iş bulabilmesi anlamına gelmektedir (Çalışkan 2018).

İstihdam edilebilirlik, çalışabilecek düzeyde olan bireylerin istihdama katılmasını ve çalışma yaşamı boyunca istihdamda kalmasını, diğer bir ifadeyle kişilerin iş hayatında kalma güvenini sağlayacak bilgi, beceri ve uyum yeteneklerindeki gelişim düzeyi anlamına gelmektedir (Demir 2016).

İstihdam edilebilirlik kavramı bireyin çalışma hayatı boyunca hem istihdama dâhil olması hem de istihdamda sürekliliğinin olmasıdır, başka bir ifade ile istihdam garantisi sağlayabilmek için kişinin bilgi, beceri ve yeteneklerinin geliştirilmesi olarak ifade edilmektedir. Dahası bu istihdam garantisi kişinin sürekli olarak aynı şirkette istihdam edilmesi anlamına gelmemektedir. İstihdam edilebilirlik becerileri, kişiye işini değiştirmek istediğinde ya da işten çıkarıldığında başka bir iş bulabileceği konusunda garanti vermektedir. Bu noktada istihdam edilebilirlik hem iş arayan işsizleri hem de farklı ya da mevcut bir işveren ile daha iyi bir meslekte çalışmak için iş arayanları kapsamaktadır (Çelik 2018).

İstihdam edilebilirlik en geniş tanımıyla, bireylerin iş hayatına katılması, işini koruyabilmesi ya da yeni bir işte istihdam olabilme yeterliliğinin olmasıdır. İngiliz Sanayi Konfederasyonu'na göre ise istihdam edilebilirlik bireyin, patronların ve aynı zamanda müşterilerin de zamanla değişen ihtiyaçlarını karşılamasını sağlayan bireysel özellikleri ve yetkinlikleridir. İngiliz hükümeti de istihdam edilebilirliğin gelişimini sağlamanın öncelikleri arasında bulunduğunu ifade etmesinin yanı sıra bireylerin vasıflarına ve becerilerine önem atfetmektedir. İngiliz hükümetine göre istihdam edilebilirlik, çalışabilecek durumda olan kişilerin işgücü piyasasında bulunduğu süre boyunca hem istihdama katılacak hem de istihdamda kalmasını sağlayacak olan vasıf ve becerilerini geliştirmesidir. Burada önemli faktör bireyin işe girebilmesi, bu işini koruyabilmesi ve başka bir işe geçebilme yeterliliğine sahip olmasıdır (Soykan 2016).

2.2. İşsizlik Kavramı

İnsanlar, yaşamlarını sürdürebilmek ve ihtiyaçlarını karşılayabilmek için bir işe gereksinim duymaktadır. Bireyler için iş, hayatın devamlılığını sağlayacak parayı kazanmaktan çok daha fazlasını ifade etmektedir.

İş, mesleki bilgi ve becerilerin ortaya konularak bir iş yerinde yürütülen faaliyetler şeklinde ifade edilmektedir (Usluer 2005). İş hayatı, bireyin yalnızca gelir sağlamak için mesai saatlerini bir iş yerinde geçirmesi olarak düşünülmemeli, sahip olduğu işin bireyin hayatının merkezinde bir yaşam olduğu unutulmamalıdır. İş, bireyin toplumda sahip olacağı statüyü, yaşamdan alacağı zevk ve tatmini, kendisine, ailesine ve çevresine sağlayacağı imkânları belirlemektedir (Baltaş ve Baltaş 1993).

İnsanlar, yaşamlarını sürdürebilmek ve ihtiyaçlarını karşılayabilmek için bir işe ihtiyaç duymaktadır. Bireyler için iş, hayatın devamlılığını sağlayacak parayı kazanmaktan çok daha fazlasını ifade etmektedir. İş, mesleki bilgi ve becerilerin ortaya konularak bir iş yerinde yürütülen faaliyetler şeklinde ifade edilmektedir. İş, bireyin toplumda sahip olacağı statüyü, yaşamdan alacağı zevk ve tatmini, kendisine, ailesine ve çevresine sağlayacağı imkanları belirlemektedir (Eren 2020).

Çalışma gücüne ve isteğine sahip olmasına rağmen makul ve uygun bir iş bulamayan bireylere işsiz denmektedir. İşsizlik kavramı ise belli bir yaşın üzerinde olan ve çalışma yeterliliğine sahip olan bireylerin belli bir süre iş arama nedeniyle işsiz sıfatını almaları olarak tanımlanmaktadır (İşlek 2018).

Tarihi bir açıdan baktığımızda ise işsizliğin hem sanayi devriminden sonra ücretli çalışma şeklinin yayılması hem de işçi işveren ilişkilerinin ilerleme kaydetmesiyle ortaya çıktığını söylemek mümkündür. 19. yüzyılda işsizliğin bireyin eksik ve hatalarından kaynaklandığı düşünülmekteydi ancak 20. yüzyılda işsizlik sosyal bir nitelik kazanmıştır (Kıcır 2010).

Bir kişinin işsiz olması, iş dünyasına hiç girmemiş olmasından kaynaklanabileceği gibi, mevcut işini kaybetmesi şeklinde de olabilir. Dolayısıyla iş hayatına girme yaşına geldiği halde ve iş bulma isteğinde ve arzusunda olmasına rağmen iş bulamamış ve iş piyasasına girememiş kişilerden işsiz diye söz etmek mümkün olabileceği gibi, mevcut işini kaybeden ve yeni bir iş arayışında bulunanlar da işsiz olarak ifade edilmektedir (Sandıkçı 2009).

İşsizlik, geçmişten günümüze kadar olan süreçte güncelliğini korumakta olan küresel bir sorundur. Sosyal devlet ve sosyal politika anlayışı içerisinde bakıldığında en sorunlu alanlardan biri, işsizliğin artışı ve kalıcı olmasıdır. İşsizlik gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ayrımı gözetmeksizin varlığını sürdüren hatta refah ve gelişmişlik seviyesi çok yüksek olan ülkelerde bile görülen kalıcı ve kronik bir sorundur. İşsizlik, beraberinde çeşitli ekonomik, sosyal ve psikolojik sorunlara da neden olmaktadır (Bayrak 2020).

İşsizlik, en temel üretim faktörü olan emek unsurunun tam olarak kullanılamaması durumudur. Az bir üretim faktörünün kullanılamaması nedeniyle ekonomide üretim kaybına sebebiyet vermektedir. Kullanılmayan bu unsurun insan

olmasından, gelir kaybına neden olmasından, bireyin kendisine, etrafına ve sosyal hayattaki tüm bireylere maliyet yüklemesi açısından dünyanın pek çok ülkesinde önemli bir sorun haline gelmektedir (Kara 2018).

İş bulma ümidinin kaybolmaya başlamasına maddi sıkıntıların da eşlik etmesi, işsiz bir bireyin psikolojik olarak çöküşünü hızlandırabilmektedir. İşsiz kişinin moralinin ve psikolojisinin bozulması da bu durumdan kaynaklanmaktadır (Akıncı 2016). Buna göre işsizlik kavramı, belirli bir yaşta, belirli bir zamanda işi bulunmayan yani bir ücret karşılığında veya kendi işinde çalışmayan, belirli bir zamanda ücreti karşılığında bir iş için ya da kendi işi için uygun durumda olan, iş bulmak için iş arayan, çeşitli girişimlerde bulunan tüm kişileri kapsamaktadır (Kıcır 2010).

İşsizlik başka ülkelerin olduğu kadar Türkiye'nin de başlıca sorunlarından biridir. Yaşanan küresel krizlerin sonucunda pek çok ülke etkilenmiş olup işsizlik oranları da giderek artış göstermiştir. Geçmiş yıllarda, işsizlik sorunun oluşmasında bireysel yetersizliklerin etkisi olduğu düşünülmekteydi. Ancak işsizlik günümüzde artık sosyal bir olgu olarak ifade edilmektedir. İşsizlik çok yönü olan, kompleks bir yapıdır. İşsizlik, pek çok ülkenin önemli sorunları arasında yer almaktadır ve her ülkenin sosyal ve ekonomik durumlarına göre farklılık göstermektedir. İşsizlik sorunun azaltılması hatta imkân dahilinde ortadan kaldırılması, en büyük hedeflerden biridir. Çünkü işsizlik, birçok sorunun hem kaynağını oluşturmakta hem de destekleyicisi konumundadır (Erez 2014).

2.2.1. İşsizlik Çeşitleri

Açık İşsizlik

Açık işsizliğin kavramı, çalışma gücünün ve arzusunun olduğu halde, cari ücret seviyesinde iş arayıp da bulamayanların toplamının oluşturduğu işsiz kitleyi ifade etmektedir. Diğer bir deyiş ile bir kişinin para kazanmak veya geçimini sağlamak üzere yapacağı bir işinin olmaması durumudur (Bozdağlıoğlu 2008).

Arızi (Geçici) İşsizlik

İşgücü piyasalarında meydana gelen aksaklıklar dolayısıyla emek ve arzın bir araya gelmemesi ile ortaya çıkmaktadır. Geçici işsizlik, bireyin halen çalışmakta

olduğu iş yerinden, yeni bir iş yerine geçmek istemesi ve bu süre içinde kendine uygun bir iş bulana kadar işsiz kalmasına denilmektedir. Ekonomide gerekli olan nitelikli işgücüne sahip olduğu halde, işinden veya ücretinden memnun olmayıp kendine uygun iş bulana kadar geçen süredeki işsiz kalması durumunda ortaya çıkmaktadır. Bunların yanı sıra bireyin aradığı iş niteliklerine sahip olmasına rağmen yaşadığı yerden farklı bir şehirde iş bulması, işverenlerin yeterli bilgiye sahip olmamaları ve işveren yerlerin tam olarak bilinmemesi de geçici işsizliğe neden olmaktadır (Kimzan 2020).

Konjonktürel (Dönemsel) İşsizlik

Konjonktürel işsizlik talep yetersizliği işsizliği olarak da bilinmektedir. Piyasada yeterince açık iş bulunamamasından kaynaklanan işsizlik türüdür. Piyasadaki mevcut iş sayısı, iş arayanların sayısından düşük olduğu durumlarda piyasada tüketici talebi azalır. Bu durumda firmalar mal ve hizmet üretimini azaltmaya, daha az işgücüne ihtiyaç duyarlar. Bu durum da konjonktürel işsizliğe yol açar (Balkaya 2017).

Mevsimsel İşsizlik

Mevsimsel işsizlik adından da anlaşılacağı üzere tarım, inşaat ve turizm gibi sadece ekonomik faaliyetleri uygun mevsimlerde gerçekleştirilebilen sektörlerde oluşan işsizlik türüdür. Örneğin, hasat döneminin ardından tarla ile ilgili işlerin sona ermesiyle veya turizm sektöründe yaz mevsiminin bitmesiyle birçok otel ve turistik işletmenin kış sezonunda çalışmaya ara vermesiyle pek çok kişi işsiz kalmaktadır. Bu şekilde oluşan işsizlik "mevsimsel işsizlik" olarak ifade edilmektedir. Gelişmiş ülkelerde mevsimsel işsizlik, genellikle mal talebindeki değişmelerden ileri gelmektedir (Aloğlu 2020).

Teknolojik İşsizlik

Üretimde işgücü sarfı yerine makinelerin ikame edilmesi ile belirli kişilerin işsiz kalması durumudur. Bunun sebebi verimliliğin artmasıdır. Ancak bu verimlilik artışını mümkün hale getiren her teknolojik gelişmenin mutlaka işsizliğe yol açacağı öne sürülemez. Eğer işgücünden tasarruf sağlayan teknolojik yenilikler sonucunda, o ülkedeki tüketim ve yatırım mallarına olan talep, işgücü başına fiziki hasılanın

artışıyla aynı ölçüde artıyorsa teknolojik işsizlik konusunda kaygı duyulmasına gerek kalmamaktadır (Özcan 2017).

Gizli İşsizlik

Gizli işsizlik, görünürde istihdam edilmesine rağmen düşük verimle çalışan kişilerin halihazırdaki durumunu ifade etmektedir. Üretim alanında kullanılan işgücünün belirli bir kısmının üretimden çekilmesine rağmen üretimde önemli ölçüde azalma olmaması, gizli işsizliği işaret etmektedir. Aynı şekilde belirli mevsimde işgücünün talep edildiği tarım sektöründe, kişilerin düşük verimle istihdam edilmesi veya sanayi sektöründe çalışan kişilerin hak ettiğinden fazla ücret alması, gizli işsizliğe örnek teşkil etmektedir. Gizli işsizlik genellikle az gelişmiş ülkelerde, tarım ve kamu sektöründe görülmektedir (Yıldız 2016).

Sürekli Durgunluk İşsizliği

Bir ekonomide durgunluk içinde olan sektörlerin neden olduğu işsizlik, sürekli yani kronik işsizlik olarak tanımlanmaktadır. Bu tür işsizlik, özellikle az gelişmiş ülkelerde yaygın olarak görülmekte ve talep yetersizliğinden ziyade sermaye donanımının yetersizliğinden kaynaklanmaktadır. Sebebi ise ekonomik yapıdaki durgunluktur. Özellikle de gelişmiş ülkelerde çeşitli nedenlerden kaynaklanan ekonominin durgunluk içinde bulunması sonucu büyük kitleler işsiz kalabilmektedir. Verimliliğin düşmesine ve ekonomik gerilemeye neden olan sürekli işsizliğin pek çok sebebi vardır. Ticaret koşullarının değişmesi, rakip ülkelerin daha ucuz, daha bol ve daha karlı üretim yapması, başarılı ekonomik dönemlerden sonra topluma dinamizm kazandıran ekonomik hedeflerde olan gevşeme, nüfus artışının çok yavaş olması yüzünden genç nüfusun azalmasının neden olduğu girişimcilik eksikliği bunlardan bazılarıdır. Sürekli işsizlik yüzünden büyük kentlerde yığılmalar meydana gelmekte, bu durum da sosyal sorunları beraberinde getirmektedir (Solak 2012).

2.2.2. İşsizliğin Nedenleri ve Sonuçları

İşsizlik, uzun yıllardır bireysel bir sorun olarak görülmüştür. Bu anlayışa göre de sadece bireyin kişilik özelliklerine, beceri ve yetenek eksikliğine, girişken olmayışına bağlanmıştır. Toplum, işsizliği bireyin kendi sorumluluğu ve kendi suçu

olduğunu kabul ettiğinden işsizliğin çözümü için de üzerine herhangi bir sorumluluk almaktan kaçınmıştır. Bu anlayışla birlikte işsiz bireyler, yıllarca aşağılayıcı tutum ve davranışlarla karşı karşıya kalmışlardır. Ancak bu anlayışın zaman içinde tutarsızlığı ve geçersizliği anlaşılmıştır. İşsizlik artık ekonomik süreçlerin bir sonucu olarak görülmeye başlanmış ve ekonominin giderek dengeli işlemesi ve gelişmesiyle ilgili en duyarlı ölçütlerden biri haline gelmiştir (Durak 2011).

Gelişmiş ülkeler ve gelişmekte olan ülkelerde işsizliğin kaynağı ve nedenleri arasında önemli farklılıklar bulunmaktadır. Gelişmiş ülkelerde işsizlik, genellikle talep yetersizliğine bağlanmaktadır. Hem gelişmekte olan ülkelerde hem de az gelişmiş ülkelerde ise işsizlik, yeteri kadar işyerinin olmaması ya da işyeri kapasitesinin yetersizliğinden kaynaklanmaktadır. Gelişmekte olan ülkelerdeki işsizlik sorunu, daha çok tarımsal üretimin yoğun olduğu ekonomiden sanayi ve hizmet sektörüne geçişten kaynaklanan değişimlerin bir sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır (Solak 2012).

İşsizliğin nedenlerini oluşturan faktörler çok çeşitlidir ve farklı bakış açılarından bakıldığında farklı gruplamalara tabi olabilmektedir. Bir pencereden bakıldığında işsizliğin nedenleri, işgücü arzı kaynaklı nedenler ve işgücü talebi kaynaklı nedenler olmak üzere iki kısımda incelenebilmektedir. İşgücü arzı kaynaklı nedenlerin başında nüfus gelmektedir. Bu insanların bir kısmı aktif olarak çalışabilecek ve işgücü piyasasında yer alabilecek yaştadır. Ancak nüfusun bir kısmı üretim gücüne katılabilme durumunda değildir. Bir ülkede hızlı bir nüfus artışı var ise doğal olarak işgücü arzında da belirgin bir artış olması normaldir. Bu arzı karşılayacak kaynaklar oluşturulmadığı takdirde, ülkede işsizliğin oluşması doğaldır.

İş gücü arzı kaynaklı nedenlerden bir diğeri de endüstrileşmedir. Endüstrileşme sonucunda özellikle kırsal bölgelerde yaşayan nüfusun şehirlere doğru kayması sonucunda şehirlerde işgücü arzı artışı yaşandığı bilinmektedir. İşgücü arzının bölgesel olarak yer değiştirmesi sonucunda son ikamet bölgesinde yeterli işgücü talebinin olmamasından kaynaklı işsizlik oranı artmaktadır.

Ekonomik yapı, işgücü talebinden kaynaklanan nedenlerin başında gelmektedir. Çünkü ekonomik yapıda oluşan iniş çıkışlı değişiklikler işsizliğe etkisi olan faktörlerdendir. Bu durum, ekonominin yapısında konjonktürel (dönemsel) bir

azalmanın varlığı ile yaşanan üretim dar boğazlarından kaynaklanmaktadır. Aynı zamanda işgücü talebinde azalmaya yol açan geçici durumların kalıcı bir hal alması, mevsimsel işsizlik sorunun çözüme ulaşmaması, tarımda makine kullanımının artması, yüksek reel faiz politikaları nedeniyle ülkedeki yatırımların finansal ağırlıkta olması gibi ekonominin genel yapısından kaynaklı nedenler işgücü talebini daraltarak işsizliğe neden olabilmektedir (Yalçın 2014).

Her ülkenin karşılaştığı sorunlarının başında işsizlik gelmektedir. İşsizlik bir ülkede üretimi, ekonomik kalkınmayı etkilemekle beraber aynı zamanda sosyal problemlere de neden olmaktadır. Bu durumdan işsiz kalan birey kadar ülke ekonomisi ve devlet de etkilenmektedir (Erez 2014).

İşsizlik hem birey ve ailesine hem de topluma ciddi maliyetler yüklemektedir. Bireye yüklediği en önemli maliyet, gelirden yoksun kalmasıdır. Bireyin aile ekonomisi içinde tek gelir elde eden kişi olması ve emeği dışında gelir elde ettiği başka bir yer olmaması durumu da göz önüne alındığında, yaratacağı ekonomik sıkıntının boyutları çok daha büyük hasarlara neden olmaktadır. İşsizlik, birçok sosyal sonucu da beraberinde getirmektedir. İşsizlik süreci ekonomik anlamda yalnızca bir gelir kaybı değil, yaşam standartlarını belirleyen en önemli faktörlerden biridir. Burada gelir kaybının yanında en önemli sorun, bireyin toplumsal iş bölümü içerisinde kendisine bir konum bulamaması ve toplum ile arasında kuracağı dayanışmadan mahrum kalarak kendisini soyutlamasıdır. Birey ile toplumu bir araya getiren "iş" bağının kopması, bu mahrumiyetin ortaya çıkmasına neden olmaktadır (Yılmaz 2019).

İşin olmamasıyla beraber gelirin de yitirilmesi, kişide psikolojik yıkım sürecini başlatmakta ve zaman içerisinde ağırlaşan yoksullaşma süreciyle birlikte hem fiziki hem de ruhsal sağlık bozulmakla beraber özgüven de yitirilmektedir. Kişinin işsizlik süresi uzadıkça kayıpların değerleri de artış göstermeye başlamaktadır. Güven, ümit ve cesaret gibi kişisel değerler yanında yetenek, bilgi ve beceri gibi işsel değerlerin de kaybı gündeme gelmekte ve sorunlar daha çok ağırlaşmaktadır. Bu yeni bir işe girme başarısı ve isteği üzerinde olumsuz etkiye yol açmaktadır. Bu da tekrar çalışmaya başlama durumunda benzeri bir etkiyi uzun bir süre daha devam etmesine neden olmaktadır (Durak 2011).

2.2.3. Dünyada ve Türkiye'de İşsizlik ve Genç İşsizliği

Sanayi devrimi ile birlikte insan gücüne yönelik olan çalışma sisteminden, makine çalışma sistemine geçiş olmuştur. İstihdam kapasitelerinde seri üretim sonucunda düşüşler yaşanmaya başlamıştır. Kırdan kente veya bir ülkeden diğer bir ülkeye gerçekleştirilen sınır ötesi göçler, kentlerde mevcut işsizliğe eklenerek var olan bu durumu daha ileri seviyelere taşımıştır. Hem ülkemizde hem de başka ülkelerde yaşanan işsizlik seviyesinin daha çok üzerinde dikkat çekici olarak sıkıntı oluşturan ise istihdamın yapısı ve gençlerin yaşına bağlı olarak karşılaştığı psikolojik etmenlerdir (Tekin 2015).

Özellikle 1990'lı yıllardan itibaren tüm ülkelerde işsizliğin giderek arttığı gözlenmiş ve genç işsizliği genel işsizlik oranlarının çok üstünde bir oranla hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkeler için önemli bir sorun haline gelmiştir. Genç işsizlik oranları ve genel işsizlik oranları karşılaştırıldığında, neredeyse Dünyadaki her ülkede genç işsizlik oranlarının genel işsizlik oranlarından daha fazla olduğu görülmektedir (İşlek 2018).

Gelişmiş ya da gelişmekte olan ülke ayırt etmeksizin genç işsizliği, büyük bir problemdir. Genç işsizliği oranı, Dünyadaki genel işsizlik oranlarından daha yüksek olup ortalama üç katıdır. Bu oranın Doğu ve Kuzey Afrika ülkelerinde ise dört katına çıktığı görünmektedir. Genç işsizlik oranının yüksek olmasının kendine özgü özellikleri bulunmaktadır. Gençlerin istihdamla bütünleşememesi, ülkelerin geleceğe dair kalkınma ve refahı ile ilgili tehdit oluşturmaktadır. Eğer ki gençler, istihdama kazandırılır ve mevcut istihdamın ihtiyacı da sağlanmış olursa, bu durumun nitelikli bir emeğe dönüşmesi mümkündür. Bunun sonuncunda da ülkeler kendileri için avantaj sağlamış olacaktır. Ancak her yıl ülkeler gençlere iş sağlama ve istihdama katabilme sorunlarıyla karşı karşıya kalmaktadır. Bu sebeple, genç işsizliği sorununun çözümüne yönelik olarak gerçek politikalar yapmak zorundadırlar (Bayrak 2020).

Genel işsizlik ve genç işsizliği, özellikle iletişim çağının değişen ekonomik ve teknolojik yapıları içindeki globalleşme süreci ile birlikte tüm toplumlarda hızla yayılmaktadır. Globalleşme, piyasadaki artan rekabet, değişen uluslararası işgücünün bölünmesi, bilgi teknolojisinde meydana gelen gelişmeler gibi yapısal güçler,

gençlerin işsizlik ve istihdamı üzerinde olumlu ve olumsuz önemli etkilere sahiptir (İşlek 2018).

İşsizlik hem gelişmiş hem de gelişmekte olan pek çok ülkenin en önemli sorunları arasında yer almaktadır. İş ve istihdam gençlerin sosyal alanda kendilerine yer bulmalarını sağlayan, sosyal kimliklerini oluşturan, yaşamlarını, bağımsızlıklarını, kendilerine olan saygılarını geliştiren, sosyo-ekonomik ve politik vatandaşlıklarının şekillenmesini sağlayan en büyük etkenlerden biridir. Bu nedenle genel işsizlik gibi gençlerin işsizlik ile karşı karşıya kalmaları, hem bireysel hem de toplumsal anlamda büyük sorunlar meydana getirmektedir (Yılmaz 2019).

Hızlı büyüyen ve gelişen aynı zamanda hızlı değişim gösteren grup, genç yaş grubudur. Meydana gelen bu değişimler; bedensel, ruhsal ve sosyal yaşamda oluşmaktadır. Bu süreçte de birey yetişkin rolünü üstlenir, sorumluluklar edinir ve geleceği için planlar yapmaya başlar. İnsanlar için meslek seçimi, yaşamlarının en önemli basamağıdır. Çünkü yetişkinlik rolünün gereği olarak beklentilerini ve isteklerini gerçekleştirebileceği, para kazanımını sağlayabileceği bir meslek seçmektedir.

Genç işsizlik sorununun önlenmesinde eğitim faktörü oldukça önemlidir. Türkiye'de ise lisans ve ön lisans mezunu olup kendi okuduğu bölüm doğrultusunda tatmin edici düzeyde iş bulamayan çok sayıda genç bulunmaktadır. İlerleyen dönemlerde Türkiye'de genç işsizlik oranlarının artabileceği tahmin edilmektedir. Çünkü şehirli gençlerin işgücüne katılma oranlarının bugünkü düşük düzeylerinden başlayarak zamanla yükselmesi beklenmektedir. Buna sebep olacak birinci faktör, kentleşmeye bağlı olarak gençlerin eğitim düzeyinin artmasıdır. İkinci etmen ise zorunlu eğitim süresinin beş yıldan sekiz yıla çıkarılmasıdır. Çünkü eğitim düzeyindeki artış hem erkeklerin hem de kadınların işgücüne katılma oranlarını da arttırmaktadır (Erez 2014).

Pek çok ülkede olduğu gibi Türkiye'de de genç işsizlik oranı yüksektir. Ancak Türkiye'deki asıl sorun, işsizliğin zaman içerisinde iyileşmesinin yapılıyor olmamasıdır. Aynı zamanda mevcut iş alanlarına ek olarak, yeni iş alanlarının oluşturulmaması da genç işsiz sorununu kronik hale getirmiştir. Özellikle kentsel alanlarda genç işsiz oranı da artmaktadır. Emek arzının artmasıyla beraber genç

işsizler de kötü şartlarda, sosyal güvenceden yoksun şekilde çalıştırılmaya mecbur bırakılmaktadır.

Halihazırdaki işgücünün niteliğinin ve verimliliğinin düşük olması işgücü arz ve talebi arasında uyumsuzluk oluşturarak, işgücü piyasasının etkinliğini azaltmaktadır. Bu sebeple, istihdam ve eğitim arasındaki seviyenin yeterli düzeyde meydana gelmesi sağlanmalıdır (Kaya ve ark 2014).

2.3. Kaygı Kavramı

Bilimsel alanda, kaygı kelimesinin yerine anksiyete kelimesi de yaygın olarak kullanılmaktadır. Anksiyete Latin kökenli "anxietas" kelimesinden alınmış olup sıkmak, boğmak, daraltmak fiillerinden türetilerek oluşturulmuştur. Bireyde endişeye ve sıkıntıya neden olan, kötü bir şey olacağını düşündüren bir duygu hali olarak ifade edilmektedir (Dursun 2019). Kaygı, bireye özel duyuşsal bir nitelik olup bireyin eylemlerine doğrudan tesir etmektedir ve bilinç dışında çatışmalar veya doğal ihtiyaçların karşılanmaması bağlamında kişide ortaya çıkan üzüntü, tedirginlik ve gerilim gibi duyuşsal reaksiyon, bıkkınlık durumudur (Erözkan 2020).

Kaygı yaşamın kaçınılmaz bir parçası ve ölüme dek süren hastalık olarak tanımlanmaktadır. Kaygı, tehdit edici bir olayın veya durumun öngörülmesinden kaynaklanan bir endişe ve korku durumudur. Birey kaygıyı tehlikeli ve tehdit edici bir durum olarak algılamakta, kaygının etkilerini çevresel uyarıcılara bağlı oluşan ve hoş olmayan ruh hali olarak tanımlamaktadır (Nozoğlu 2020). Kaygı, kişinin bir uyarıcıyla karşılaştığında, zihinsel ve duygusal olarak yaşamış olduğu değişimlerle öne çıkan genel bir uyarılmışlık hali olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda endişe, korku ve merak anlamlarını da içeren kaygı psikoloji literatüründe güvende olmadığını hissetme, heyecan duygularının karışık bir şekilde hissedildiği ruh hali, endişe duyma ve sıkılma hali olarak karşımıza çıkmaktadır (Karaşahin 2020).

Kaygı, sebebinin ne olduğu net olarak bilinemeyen ve değişik sebepler yüzünden oluşabilen tehlike veya bunun beklentisi halinde ortaya çıkan bir histir. Bu his kişinin iç huzurunu bozmaktadır. Sıkıntı ve sinirli bir ruh haline bürünmesine neden olmaktadır. Kaygı duygusunun kişiye hoş olmayan hisler vermesi, kaygının olumsuz hale gelmesine yol açmaktadır. Bu durum da kaygının normalden, normal olmayan davranışlar grubuna girmesine neden olmaktadır (Çıkrıkçı 2020).

Kaygının çocukluk dönemlerinde oluştuğu belirtilmektedir. Bu sebeple, kaygının kişiliğin oluşmasında ve şekillenmesinde etkisinin olduğu bilinmektedir. Kaygının kişiden kişiye aktarılabildiği ve ebeveynlerde var olan kaygının çocuğa da geçebileceği belirtilmektedir. Buna ek olarak bir çocukta oluşan kaygının, ebeveyn ve arkadaşlarının tavır ve davranışlarına göre şekil aldığı ifade edilmektedir. Bu sebeple çocukta bulunan kaygının öğretmen, ebeveyn ve arkadaş davranışlarına göre azalıp arttığını söylemek mümkündür (Bostancı 2020).

Kaygı, tehdit edici bir durum karşısında beklenen olay ya da koşullara karmaşık bir hazırlık durumudur. Kaygı; bilişsel, duygusal, fizyolojik ve davranışsal tepkilerle kendini ortaya koyan ve geleceğe yönelik bir ruh hali meydana getiren bir sistemdir. Kaygı ani ya da anlık bir durum değil, ileride oluşacak tehlikelere karşı bir hazırlık durumudur. Kaygı bir nesneye bağlı değildir. Kaygının sebebi tam olarak bilinemez ve endişe durumu yaratır. Kaygıda uyaran belli olmadığından baş edilmesi daha zordur. Kaygı doğuştan gelir ve tüm bireylerde görülebilir (Tuncay 2021).

Kaygı, bireyin çeşitli durumlar karşısında hissettiği tedirginlik hali olarak ifade edilebilir. Herhangi bir tehlikeli durum karşısında hissedilen tedirginlik ya da akıl dışı korkudur. Gerginlik yaratan durumlar karşısında farklı tepkiler göstererek kaygı yansıtılır. Ruhsal gerginlik sonucu ortaya çıkan duygusal ve gözlenebilir tepki kaygının göstergesidir. Bireyin yaşadığı olaylardan bazıları kaygıya neden olur. Kaygı, korkutucu bir uyarıcıyla ilgili bilinçaltı düşünceleri, bireyin çoğunlukla farkında olmadan geliştirdiği uyarıcı genellemesi, amaca yönelik davranışların önlenmesi olan engellenme korkusu sonucunda ortaya çıkar (Özgür 2021). Bireyin sahip olduğu kaygı, sorunun ne olduğunu bilmeksizin duyulan belli belirsiz bir korku halidir. Kaygı, herkes tarafından zaman zaman yaşanan, insanı derin soluk alma ihtiyacına götüren farklı bir duygu, duygular kümesidir (Kağıtçı 2014).

Yaşamın her evresinde, insanoğlunun merak ettiği ve merakından dolayı endişe duyduğu durumlar vardır. Kaygı duyma, yapısal özellikleri bakımından insandan insana, içinde bulunulan duruma göre farklılık gösterebilir (Temiz 2011).

Bir başka tanımda kaygı, organizmanın iç dengesini bozacak tehlikelere karşı bir tepki ya da bozulan dengeyi yeniden düzenleme çabalarının başarısızlığa uğraması sonucu ortaya çıkan bir durum olarak adlandırılmıştır (Geçtan 2003).

Kaygı, kişinin bir uyarıcı ile karşı karşıya kaldığı durumlarda duygusal, fiziksel ve mental olarak verdiği tepkilerdir. Aynı zamanda kaygı, yaşantı veya genellemeler sonucu oluşan belirsiz bir endişe, korku, iç sıkıntısı olarak da tanımlanmaktadır (Çiy 2021).

Cüceloğlu (2004), kaygı ile ilişkili kavramları ele alırken kaygı ile öğrenme arasındaki ilişkiyi, güdülenme ve başarı arasındaki ilişkiye benzetir. Öğrenilen malzeme basit ve kolaysa, yüksek kaygı derecesi bunun çabuk öğrenilmesini sağlar. Öğrenilen malzeme karmaşık ve zorsa, o zaman yüksek kaygı öğrenmeyi zorlaştırır. Kaygının yüksek olması, bireyin daha katı, daha basit davranışlara gerilemesine, endişeli olmasına ve memnun etmeye aşırı odaklanmasına neden olmaktadır. Bununla birlikte orta düzeydeki kaygının organizmayı uyarıcı, koruyucu ve motive edici özelliği vardır. Kaygı iyi yönetildiğinde, bireyin başarılı olmak için daha fazla çalışmasına, yaşanacak olumsuzluklara karşı önlem almasına yardımcı olmaktadır.

Kaygı, bireylerin sebebini bilmediği, ama tehlikeli ve tehdit edici olarak kabul ettiği olaylar karşısında duyduğu huzursuzluk, bir çeşit korku hissidir. İnsanlarda var olan temel bir duygu ve heyecansal bir olgudur. Genel olarak, insanlar kaygıyı gelecekte kötü bir şey olacakmış gibi duyumsarlar (Bingöl ve ark 2012). İnsanın dış çevreden gelen tehlikelere karşı olağan tepkisi korku duygusudur. İçten ya da dıştan gelen tehdit edici güçler denetim altına alınamadığında benliğe kaygı (anksiyete) duygusu egemen olur. Kaygı, benlik bütünlüğünün tehdit edildiği herhangi bir durumda ortaya çıkar (Kaya ve Varol 2004).

Kişilik yapısını ve davranışını inceleyen biyolojik, fizyolojik bütün kuramlar ve bütün ruhbilim öğretileri daima kaygıya yer vermişlerdir. Kimi kaygıyı, kişiliği oluşturan ilk temel güç olarak kabul etmiş, kimisi de ikincil olarak oluşan ama kişiliğin yapılanmasında, gelişmesinde ve davranışın ortaya çıkmasında önemli rolü bulunan bir etken olarak değerlendirmiştir (Köknel 1985).

Kaygı ile beraber anılan ve çoğu zaman yanlış olarak kullanılan birtakım kavramlar vardır. Bu kavramları şöyle özetlemek mümkündür:

Korku ve Kaygı

Kaygı ve korku arasında bir ayrım yapabilmek genellikle zor olabilmektedir. Bu iki kavramın en belirleyici ayırıcı özelliği; korku kavramının akut, kaygı kavramının ise kronik olmasıdır. Kaygı, yaklaşmakta olan bir tehlikeye karşı önlem alınmasını sağlayan bir alarm görevi görmektedir. Korku, bilinen dış dünyadan bireye doğru yöneltilmiş bir tehdide karşı cevap iken, kaygı bilinmeyen, içten gelen, kaynağı içsel bir çatışma olan bir tehdide cevaptır. Kaygı, beraberinde gelen belirsizlik sebebiyle sıkıntılı bir bekleyişe neden olurken, korku yoğun duygular ve bedensel duyumların oluşturduğu donup kalma durumları dışında tehdide yönelik bir eylem başlatır. Kaygı, bozucu bir etki yaratırken, korku kişinin uyum sağlamasına yardımcı olmaktadır. Bireyden bireye kaygı belirtileri farklılık göstermektedir. Bazılarında dolaşım sistemini etkileyen kardiyovasküler belirtiler görülürken; bazılarında ise bulantı, boşluk hissi gibi belirtiler görülmektedir. Bir kısmında ise sık idrarını yapma, göğsünde sıkışma hissi gibi belirtiler olabilmektedir (Tez 2017).

Anksiyete, kaygı, korku gibi kavramlar farklı anlamlar taşımasına rağmen birbirlerinin yerine kullanılmakta olup kaygı genellikle anksiyetenin bilişsel göstergesi olarak kabul edilmektedir. Korku ise bir tehlike ve tehdit karşısında geliştirilen tepkidir (Perrotta 2019).

Stres ve Kaygı

Stres de kaygı kavramının yerine kullanılmaktadır. Stres, organizmanın fiziksel ve ruhsal sınırlarının zorlanmasıyla ve tehdit edilmesiyle ortaya çıkmaktadır. Savaş ya da kaç tepkisiyle organizmanın dengesini korumasına yönelik olarak biyolojik tepkilerin meydana gelmesini sağlamaktadır. Kişilerin bazen yaşadığı olaylar, zorlanmalara sebep olmaktadır. Bu durumda da bireyin uyum sağlaması çeşitli çevresel şartlardaki değişkenliklere bağlı olmaktadır. Zorlanmaların artması ise bireyin uyum sağlama kapasitesini kısıtlamakta ve diğer zorlanmalara karşı dirençsiz bırakmaktadır. Stres kaygının kaynağını oluşturmaktadır ve organizmada savunma mekanizmalarının kullanılmasına neden olmaktadır (Bozkulak 2010).

Gerilim ve Kaygı

Kaygı kavramı tek başına kullanıldığında günlük hayatın çeşitli sorunlarından kaynaklanan endişeleri ifade etmektedir. Bu tür endişelerin, kaygıların gerilimle en yakın benzerliği ise akut gerilim belirtileri şeklinde olmasıdır. Şiddetli kaygının belirtileri arasında; davranışların bozulması, uyumsuz ve tesadüfi davranışlar, düşünme bozuklukları gibi belirtiler vardır. Bu belirtiler de gerilim tepkisiyle yakın benzerlik göstermektedir. Bireyin bu hali, gerilim durumu olarak düşünülebilir. Çünkü bireyin zihinsel iç çatışması savunma mekanizmalarıyla azaltılamamaktadır. Birey bu durumda sürekli olarak baş ağrısı, sırt ağrısı ve mide ağrısından şikayet etmektedir. Düşüncelerini yoğunlaştıramaz ya da açık bir şekilde düşünemez. Uzun bir süre yorgunluk hisseder ve başarısızlık duyguları içindedir. Bu sebeple kaygı bazen gerilimin yerine de kullanılmaktadır (Bozkulak 2010).

2.3.1. Kaygı Çeşitleri

Durumluk Kaygı

Bir süredir çözülemeyen bir sorun veya doyurulamayan bir gereksinim nedeniyle ortaya çıkan kaygı, geçici kaygıdır. Sorun çözülünce yani gereksinim giderildikten sonra kendiliğinden ortadan kalkmaktadır. Durumluk kaygı kişinin içinde bulunduğu stresli durumlarda huzursuz, endişeli ya da karamsar olması durumudur. Durumluk kaygı, kişide tehlike ya da tehdit durumlarında, çevresel koşullar karşısında oluşmaktadır. Problemler ortadan kalkınca ve gereksinim giderildiğinde kendiliğinden ortadan kalkan tepkilerdir. Ancak durumluk kaygının süresi bireyde meydana getirdiği rahatsızlık bakımından önemlidir. Çünkü duruma bağlı kaygı o şartlar içinde yaşanmaktadır ve kişiyi zorlayan durumun bitişiyle birlikte kaygıya dair belirtiler de ortadan kalkmaktadır. Durumluk kaygıyla otonom sinir sisteminde ortaya çıkan uyarılma sonucunda kişide terleme, kızarma, titreme ve sararma gibi fiziksel değişmeler görülmektedir. Kaygı kısa süre devam eder ve insana fazla zarar vermeden ortadan kalkar. Bu aslında her insanda zaman zaman görülmekte olan bir durumdur (Koca 2017).

Sürekli Kaygı

Çevredeki tehlikeli olabilecek durumlardan bağımsız bir şekilde, kişinin içinden gelen ve karşılaştığı durumlar tarafından tehdit edildiğini düşündüğü, kendisini sürekli stresli hissettiği bir kaygı durumudur Bireyin kaygıyı yaşama eğilimidir. Kaygı ile ilişkili güvensizlik ve korku hislerinin başarı ve performansı olumsuz yönde etkilediği bilinmektedir. Sürekli kaygıda kişi kendisini genellikle stresli hisseder. Normal şartlarda herhangi bir etkisi olmayacak durum karşısında kendisini tehlikede hissetmesi veya bu durumu tehdit edici olarak yorumlaması sürekli kaygının belirtisidir. Bu tehlike karşısında kişi kendisini mutsuz hisseder ve bu durum karşısında hoşnutsuzluk yaşar. Bu duygular sonucunda kişi kendisini karamsarlığa iter ve strese kapılmaya yatkın hale gelir. Sürekli kaygı kişinin karakteristik özelliğinden kaynaklanmaktadır (Ağdacı 2021).

2.3.2. Kaygıya Neden Olan Etkenler

Kaygı, bireyler üzerinde farklı etkiler yaratmakla beraber ortaya çıkmasında farklı unsurların etkisi olabilmektedir. Özellikle bireylerin iş hayatına bakıldığında kaygı bireyin kendisi ile ilgili olduğu kadar içinde bulunduğu iş ortamının durumu ve işletmenin çalışma sistemi ile de ilişkili olabilmektedir (Eren 2018).

Kaygı, insan doğasının ayrılmaz bir parçasıdır. İnsanoğlu çevresiyle sürekli etkileşim halindedir. Bu etkileşimler sonucunda maruz kaldığı birtakım uyarıcılar zaman zaman bireyde farklı içsel gerilimlere sebep olmaktadır. Kaygı bu içsel gerilimlere verilen tepkilerden birisidir. Bu tepkiyi, bireyin olumsuz durumlarla karşı karşıya kalacağını anladığı durumlarda verdiği içsel bir uyarı olarak ifade eder. Bu uyarının ortaya çıkışının temelinde, bireyde huzursuzluğa veya güvensizliğe sebep olacak faktörler etkilidir. Birey kendisini huzursuz-güvensiz hissettiği bir ortamda içsel bir gerilim yaşar ve bunun sonucunda kaygı tepkisi ortaya çıkar (Polat 2018).

İnsanın içinde geleceğe dair beklentilerinin olması kaygıyı tetiklemektedir. Ancak geleceğe dair beklentisi olan her insanın kaygılı olacağı gibi bir genelleme yapmak doğru değildir. Bu insandan insana değişen bir durumdur. Yani beklenti içinde iken bazı insanlar kaygılı olabilir, bazı insanlar ise herhangi bir kaygı içinde olmayabilirler. Dünyaya geldiğimiz ve içinde büyüdüğümüz kültür de kaygıyı

etkileyebilir. Herhangi bir kültürde olağan bir durum diğer bir kültürde kişide kaygıya sebebiyet verebilmektedir (Bora 2019).

Kaygıya neden olan diğer bir faktör ise kişinin engellenme ya da engellenme korkusunun olmasıdır. Kişilerin doyuma ulaşamaması çatışma meydana getirmektedir. Bu sebeple kişinin iki veya daha fazla ihtiyacının doyumu sağlanamadığı zaman kişide çatışma oluşmaktadır. Karmaşık toplumlarda ise bireyler çok sayıda çatışma durumunun içinde kalabilirler. Çatışma durumunda kişilerin amaca yönelik davranışlarının önlenmesi ya da yavaşlatılması yani kişinin engellenmesi durumu ortaya çıkmaktadır. Bu engellenme veya engellenme korkusu da kaygıya neden olmaktadır (Üldaş 2005).

Bir başka bakış açısına göre, kaygının sebebi çocukluk zamanları ile ilgilidir ve kaygının kaynağı yanlış eğitimdir. Küçük yaşlarda çocuklara karşı gösterilen aşırı korumacı tavır onların kendini koruyamayacağına inanmasına neden olmaktadır. Aynı zamanda çocuğa geleceği ile ilgili endişe verici uyarılarda bulunmak, onları anlayamayacakları ve açıklayamayacakları durumlara sokmak, onlar için kötü olabilecek deneyimler yaşatmak kaygının kaynağı olan yanlış eğitim bileşenleri olarak belirtilmektedir (Palti 2012).

Kaygının nedenleri arasında; olumsuz bir sonuç bekleme, iç çelişki, belirsizlikler ve var olan desteğin çekilmesi sayılabilir. Bu noktada kaygının yararlı mı zararlı mı olduğunu bilmek için kaygının derecesi ve başarmayı amaçladığımız görevin zorluk düzeyini bilmemiz gerekir. Zor bir görevi başarmada kaygı olumsuz özellik taşırken basit bir işlemi gerektiren durumlarda orta dereceli kaygı, göreve daha erken başlama ve bitirme açısından yararlı bulunmuştur (Cüceloğlu 2004).

Birey için önemi olan gerçek ya da gerçek olmayan bir reddedilme durumu, bireyin gerçekleşmeyen beklentileri veya istekleri, bireye saygı gösterilmemesi aynı zamanda değer verilmemesi gibi sebeplerden dolayı bireyin benlik kavramının tehdit ediliyor olması kaygının oluşmasına neden olmaktadır (Günay 2013).

2.3.3. Kaygının Belirtileri

Kaygı, birbiri ile uyum içinde olan ve bir bütün halinde çalışmakta olan birçok alt sistemi etkilemektedir. Herhangi bir faaliyet esnasında bu bütünün bazı

bölümleri daha aktif olurken, bazı bölümlerin faaliyetleri ise yavaşlamaktadır. Bu ve bunun gibi düzenlemelerle organizma gerekli faaliyetleri yapmakta ve uyaranlara gerekli cevapları verebilmektedir (Bozkulak 2010).

Kaygının belirtileri arasında; nefes darlığı, terleme, nefes alıp verirken düzensizlik olması, kesik kesik nefes alıp verme, gerginlik hali, kalpte çarpıntı, bel ağrısı, mide ağrısı, aniden sinirlenme ve aşırı tepki gösterme, sürekli yorgun hissetme durumu ve beyin kaslarının gergin olması yer almaktadır (Elmas 2010).

Kaygının hem ruhsal hem de bedensel belirtilerinin olduğu, bu belirtilerin ise kaygının etkisiyle oluşan savunma düzenlerine göre ortaya çıktığı belirtilmektedir. Kaygının ruhsal alan belirtileri; endişeli olma, gerginlik seviyesinde artma, güvensizlik duyma, korku ve panik hali, şaşkınlık ve tedirginliktir. Bedensel alan belirtileri ise ağızda kuruluk, baş ağrısı, baş dönmesi, mide bulantısı ve çarpıntısı, iştahsızlık, kan basıncında düşme veya yükselme, kas gerginliği, mide bağırsak yakınmaları, solunum sayısında artış meydana gelmesi, terleme, titreme ve uykusuzluktur (Bozkurt 2012).

Kaygının insanlarda oluşturduğu belirtiler: Kalp atış hızının artması, özellikle bacaklarda meydana gelen titreme, aşırı terleme ve ağız kuruluğudur (Tekin 2019). Kaygının somatik belirtileri arasında kalp çarpıntısı, taşikardi, ritim bozukluğu gibi kardiyak sistemi etkileyen; nefes darlığı, göğüste sıkışma hissi, hiperventilasyon gibi solunum sistemini etkileyen; ağız kuruluğu, bulantı, kusma, mide krampları gibi gastrointestinal sistemi etkileyen belirtiler olmak üzere baş dönmesi, kas ağrısı ve kramplar, dizlerde titreme, güçsüzlük, terleme gibi tepkiler yer almaktadır (Özyürek ve Demiray 2010).

2.3.4. İşsizlik Kaygısı

Toplumun temel yapı taşlarını oluşturan bireylerin istihdam edilmesi sayesinde maddi ve manevi anlamda doyuma ulaşması, insanın en temel ihtiyaçları arasında sayılabilmektedir. Bu ihtiyaçlarından mahrum kalan kişilerin psikolojik ve ruhsal yönden çeşitli sorunlar yaşadıkları görülmektedir. İhtiyaçların karşılanmaması halinde ise insan engellenme durumuyla karşı karşıya kalır ve sonrasında ortaya çıkan gerilim, hayal kırıklığı ve çatışmayla birlikte kaygı yaşanır (Kara 2018).

İşsizliğin meydana getirmiş olduğu en büyük kötülüğün, bedensel veya ruhsal çöküntüden ziyade kin ve korku olduğu belirtilmektedir. İşsizlerin çoğunluğunun kızgınlık duygusu içerisinde olduğu, geleceğe dair umutları olmadığı gibi iş bulabilme umutlarının da olmadığına özellikle vurgu yapılmaktadır. Belki de üniversite mezunu olduğu halde tüm çabasına rağmen iş bulamamış gençlerin en sıkıntılı olduğu dönem, ailelerinin baskısıyla mücadele etmek zorunda kalmalarıdır. Bu baskılardan bunalan gençlerin, içlerindeki saldırganlık duygularını bir amaca doğru yöneltme ihtiyacının yasal olmayan yollara girmelerine zemin hazırlaması mümkündür. Ayrıca gençlerin daha sık kaygı duymasına sebep olan bazı durumlar vardır. Bu durumlar şunlardır:

✓Kontrolü kaybetme korkusuyla kaygı duyup saldırganlık ve öfkelerini açığa çıkarmaktadırlar.

✓Cinsellikle ilgili ortaya çıkan kaygılarında, bağımlılık ve bağımsızlık ihtiyaçlarının neden olduğu çatışmadan doğan kaygı durumudur.

✓Aynı zamanda arkadaşlarından kabul görmek ile ilgili de kaygı duymaktadırlar.

✓ Cinsel kimlik ve beden imgesiyle ilgili kaygıları ise; bireysel rekabetlerle ilgili kaygılardır.

Kaygı, bireyler için istenmeyen ve gerilime neden olan duygu olduğu için kaygıyı yaşayan birey, kaygı durumunu ortadan kaldırmaya çalışır. Hatta bazen gençler, kaygılarını giderebilmek ya da kısa bir süreliğine ortadan kaldırmak için alkol ve uyuşturucu kullanımı gibi hoş olmayan yöntemlere başvurabilmektedirler. Gençlerdeki kaygının uygun bir şekilde tedavisi sağlanmazsa durum süreğenleşebilir. Eğer kaygı durumu çok yüksekse ortaya panik ve dehşet çıkmaktadır (Kıcır 2010).

Bireyin toplumsal hayat içerisinde çalışmak istemesine ve çalışma yeterliliği olmasına rağmen işsiz olması birey için ekonomik, psikolojik, fizyolojik ve sosyal olarak önemli etkilere neden olmaktadır. Hem yurt dışı hem de yurt içi alan yazınında yapılan araştırmalarda bu durum açık bir şekilde ortaya konulmuştur. Yapılmış olan pek çok çalışmada işsiz bireylerin pek çoğunun depresyon halinde olduğu ve işsizlik durumunun bireylerin depresyona girmesinde etkili bir neden

olduğu görülmektedir. Ayrıca işsizlik durumunun psikolojik rahatsızlıkları tetiklediği, işsiz olan bireylerde sıklıkla doktora gitme ve sağlık durumlarında genel bir azalma gibi fizyolojik sorunlarda artış olduğu tespit edilmiştir (Yetişensoy 2019).

2.4. İlgili Araştırmalar

Yıldız ve Tüfekçioğlu (2008), "Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında eğitim destekleri, kariyer gelişim olanakları ve eğitim sonrasında istihdam durumunun öğretim elemanları ve öğrencilerin görüşlerine göre karşılaştırmalı olarak incelenmesi" isimli bir araştırma yapmışlardır. Araştırmaya 330 öğretim elemanı ile 870 öğrenci katılmıştır. Araştırma sonucunda, mezuniyet sonrasında öğrencilerin istihdam durumunun aşılması gereken önemli bir problem olduğu görülmüştür.

Bozdam (2008), öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerini bazı değişkenler açısından incelemiştir. Eğitim Fakültesinin çeşitli bölümlerinin son sınıfları ile Beden Eğitimi Spor Yüksekokulu Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nün son sınıfında öğrenim gören 400 öğrenci ile gerçekleştirilen araştırma sonucunda, öğretmen adaylarının kaygı ölçeğinden elde ettikleri puan ortalamalarının cinsiyet ve yetiştikleri yer değişkenlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı, yaş ve eğitim gördükleri alan değişkenlerine göre ise anlamlı düzeyde farklılaştığı tespit edilmiştir.

Dursun ve Aytaç (2009), üniversite öğrencilerinin işsizlik kaygısını araştırdıkları, farklı fakülte ve meslek yüksek okulunda öğrenim gören 315 son sınıf öğrencisinin katıldığı çalışmaları sonucunda; iş bulma ümidi, iş önceliği durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri arasında; iş deneyimi ile sürekli kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki tespit etmiştir.

Dursun ve Karagün (2012), "Öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin incelenmesi: Kocaeli Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu son sınıf öğrencileri üzerine bir araştırma" adlı 68 öğrencinin katılımıyla gerçekleşen çalışmaları sonucunda, öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerinden ekonomik durum, akademik ortalama, mezun oldukları lise türü ve cinsiyet değişkenleri ile görev merkezli kaygı, öğrenci merkezli kaygı ve ben merkezli kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmazken, yaş değişkeni ile ben merkezli kaygı düzeyleri arasında anlamlılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Kalemoğlu Varol ve ark (2014), "Beden eğitimi öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını yordama gücü" isimli araştırmalarını, dört farklı üniversitede Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören 118 kadın ve 204 erkek olmak üzere toplam 322 öğretmen adayı ile yapmışlardır. Araştırmada sonucunda, öğretmen adaylarının mesleki kaygılarının düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Uçak ve Bindak 2017, Ondokuz Mayıs Üniversitesi beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerini bazı kişisel değişkenlere göre incelemişlerdir. Araştırmanın sonucunda erkek öğretmen adaylarının mesleki kaygılarının kadın öğretmen adaylarının mesleki kaygılarına göre anlamlı derecede daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ayrıca öğretmen adaylarının mesleki kaygılarının yaş değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı bulunmuştur.

Ataçocuğu ve Zelyurt (2017), Spor Bilimleri Fakülteleri mezunlarının işsizlik deneyimleri üzerine nitel bir araştırma yapmışlardır. Araştırmaya dört bölümden 20 mezun katılmıştır. Araştırmanın sonuçlarından genel olarak şu ipuçları elde edilmiştir: Spor Bilimleri Fakültelerinin çeşitli bölümlerinden mezun olanların uzun işsizlik sürelerine maruz kaldığı, en sonunda mezun oldukları bölümün dışında ya da bambaşka bir sektörde çalışmak zorunda kaldıkları; mezun olunan bölümle ilgili yasal düzenlemelerin (pedagojik formasyon eğitimi), yaşanılan şehirdeki spor tesisi ve malzemelerinin yetersizliğinin, torpil (adam kayırma) sorununun, kamu sektöründe az sayıda iş imkanının yanı sıra çeşitli iş imkanları sunan özel sektördeki iş güvencesizliğinin işsiz kalmalarında önemli rol oynadığı ortaya çıkmıştır.

Kırımoğlu (2010), Türkiye'deki Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu son sınıf öğrencilerinin istihdam sorunu açısından umutsuzluk düzeylerini incelemiştir. Araştırma grubunu, 257'si kadın, 381'i erkek olmak üzere toplam 638 son sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Öğrencilerin umutsuzluk düzeyleri; cinsiyetleri, bölümleri, öğrenim türleri, ekonomik düzeyleri ve mezuniyet sonrası iş bulabilme düşünceleri bakımlarından karşılaştırılmıştır. Araştırma sonucunda, "mezun olduğumda iş bulabilirim" diyenlerle, "iş bulamam" diyenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiş olup mezun olduğumda iş bulamam diyenlerin umutsuzluk puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ayrıca araştırmaya katılan erkek ve kadın öğrencilerin mezun olduğunda iş bulamama durumu bakımından elde

edilen umutsuzluk puanları, mezun olduklarında iş bulma durumları bakımından elde edilen umutsuzluk puanlarından anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Sonuç olarak, araştırmaya katılan öğrencilerin mezun olduklarında iş bulamama endişesi taşıdıkları ve bu endişenin I. öğretim veya II. Öğretim öğrencisi olmalarıyla ilişkili olmadığı tespit edilmiştir.

Aycan ve Üzüm (2019), beden eğitimi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin kaygı düzeylerini, çeşitli değişkenlere göre incelemişlerdir. Farklı üniversitelerin Beden Eğitimi Öğretmenliği, Antrenörlük Eğitimi ve Spor Yöneticiliği bölümlerinde okuyan 185 erkek ve 92 kadın olmak üzere toplam 277 öğrenci ile gerçekleştirilen araştırma sonucuna göre beden eğitimi öğretmeni adaylarının mesleki kaygıları genel olarak düşük iken, cinsiyet açısından kadınların erkeklere oranla atanma merkezli kaygılarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır. Ayrıca, öğretmen adaylarının, beden eğitimi öğretmenliği bölümü öğrencisi veya pedagojik formasyon programı öğrencisi olmaları açısından mesleki kaygı düzeylerinin farklılaşmadığı sonucuna varılmıştır.

Uzundağ ve ark (2020), "beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının mesleki kaygı durumunun incelenmesi" adlı bir araştırma yapmışlardır. 97 erkek, 90 kadın olmak üzere toplam 187 öğretmen adayı ile gerçekleştirilen araştırma sonucunda, öğrencilerin mesleki kaygı düzeylerinin sınıf, cinsiyet ve yaş değişkenleri acısından farklılaştığı, iş durumu ve aylık gelir değişkenlerinin ise anlamlı farklılığa neden olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Kaya (2022), "Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinde işsizlik kaygısı ve okula yabancılaşma arasındaki ilişkinin incelenmesi" isimli bir araştırma yapmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi bünyesindeki Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Antrenörlük Eğitimi, Spor Yöneticiliği ve Rekreasyon lisans programlarında öğrenim görmekte olan 386 öğrenci oluşturmuştur. Araştırma sonucunda, işsizlik kaygısının okula yabancılaşma üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin olduğu saptanmıştır.

Turhan ve Arslanboğa (2022), Spor Bilimleri Fakültesindeki öğretmen adaylarının iş bulma kaygısı ve algılanan stres düzeylerini incelemişlerdir. 163'ü erkek, 242'si kadın olmak üzere toplam 405 öğretmen adayı ile gerçekleştirilen

araştırma sonucunda, iş bulma kaygısı ile sporculuk düzeyi, aile aylık gelir, baba ve anne mesleği, milli sporcu olma durumu ve mezuniyet sonrası iş bulabilme düşünceleri arasında anlamlı bir fark görülmüşken, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark görülmemiştir. Ayrıca iş bulma kaygısı ile kardeş sayısı arasında anlamlı bir ilişki görülmemiştir.

Bayar ve ark (2022), "beden eğitimi öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin geleceğe yönelik kaygıları" adlı bir araştırma yapmışlardır. Nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde düzenlenen bu araştırma olgu bilim deseni kullanılarak düzenlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubu amaçlı örneklem yöntemi çerçevesinde benzeşik (homojen) örnekleme tekniği ile belirlenen Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü'nde eğitimlerine devam eden 12 üniversite öğrencisinden oluşmaktadır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilen veriler betimsel analiz tekniği ile analiz edilmiştir. Bu doğrultuda katılımcıların kaygı kavramını endişe, anksiyete, heyecan ve korku şeklinde ifade ettikleri görülmüştür. Ayrıca katılımcılar kaygı durumunda ortaya çıkan belirtileri fiziksel belirtiler ve psikolojik belirtiler olarak iki başlık altında sıralamışlardır. Son olarak katılımcılar kaygının üstesinden gelinmesi için belirsizliklerin ortadan kaldırılması, rehberlik ve psikolojik danışmanlık servisi, aile desteği ve çevresel baskıların azaltılması şeklinde birtakım önerilerde bulunmuşlardır. Çalışma sonucunda araştırmacılar kaygısız bir yaşamın mümkün olamayacağı ama kaygının kontrol altına alınarak olumsuz etkilerinin olabilecek en alt sevilere çekilmesi gerektiği sonucuna varmışlardır.

Yüksel ve Karafil (2022), Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin kariyer kaygılarını inceledikleri hem nicel hem de nitel araştırmalarında, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören toplam 30 öğrenci ile çalışmışlardır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin yetersiz atama sayısı nedeniyle yüksek kaygı duydukları sonucuna ulaşılmıştır.

Bahçeci ve ark (2023), spor eğitimi öğrencilerinin işsizlik kaygı durumları ile genel kaygı düzeylerini araştırmışlardır. 330 Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencisi ile gerçekleştirilen araştırma sonucunda, katılımcıların yaşlarına ve okumakta oldukları bölümlere göre işsizlik kaygı durumları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır.

Sarıkol ve Ustaoğlu Hoşver (2023), “Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin İş Bulma Kaygı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi” isimli bir araştırma yapmışlardır. Araştırma grubunu Iğdır Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören 202 (72 Kadın, 130 Erkek,) öğrenci oluşturmuştur. Araştırma neticesinde, araştırma grubunun iş bulma kaygısı ölçeği toplam puan ortalaması ile kaygı düzeylerinin yüksek olduğu görülmüştür. Araştırma grubunun cinsiyet değişkeni ile iş bulma kaygısı ölçeği toplam puanı arasında anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir. Katılımcıların sınıf ve gelir durumu ile iş bulma kaygısı ölçeği toplam puan ortalaması arasında anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak, araştırma grubunda yer alan öğrencilerin gelecek ve mezuniyet sonrası iş bulma konusunda kaygı düzeylerinin yüksek olduğu görülmüştür.

3. GEREÇ ve YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırma yöntemi, araştırma grubu, veri toplama araçları ve verilerin analizine ilişkin açıklayıcı bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Yöntemi

Beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilme algıları ile işsizlik kaygı düzeyleri arasındaki ilişkilerini incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışma 'açıklayıcı bir araştırma' olarak gerçekleştirilmiştir. Açıklayıcı araştırmalarda, olay ve olgulara ilişkin bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki ilişkiler incelenir ve bu ilişkiler nedensellik üzerinden açıklamaya çalışılır. Bu tür araştırmalarda hipotezler ileri sürülür ve istatistiksel teknikler yardımıyla bahsi geçen ilişkilerin gerçekten mevcut olup olmadığı ortaya konulmaktadır (Büyüköztürk ve ark 2015). Araştırmacı, ölçtüğü bağımlı değişkeni etkileyebilecek olan dış koşulları kontrol altında tutmaya çalışır. Elde edilen bulgular istatistiksel yollarla sunulur ve araştırma evrenine genellenir (Bingöl 2022).

Bu doğrultuda yapılan araştırmada, öncelikle literatür taraması yapılmış ve konuya ilişkin kavramlar betimlenmiştir. Çalışmanın alan araştırması aşamasında ise, anket uygulaması ile nicel araştırma verileri toplanmış ve verilerin istatistiksel analizleri sonucunda elde edilen bulgular yorumlanmıştır.

3.2. Araştırma Grubu

Araştırma grubu, Selçuk Üniversitesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi ve Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümlerinde öğrenim görmekte 218 kadın ve 304 erkek olmak üzere toplam 522 öğretmen adayından oluşmaktadır.

Katılımcıların bazı demografik özelliklerinin frekans ve % dağılımları Tablo 3.1'de verilmiştir.

Tablo 3.1. Katılımcıların Demografik Özelliklerinin Frekans ve % Dağılımları

Demografik Özellikler		F	%
Cinsiyet	Kadın	218	41,8
	Erkek	304	58,2
	Toplam	522	100,0
Yaş	18-20	185	35,4
	21-23	271	51,9
	24 ve üstü	66	12,6
	Toplam	522	100,0
Kardeş Sayısı	Kardeşi	12	2,3
	1 Kardeş	13	2,5
	2 Kardeş	108	20,7
	3 Kardeş	154	29,5
	4 Kardeş	103	19,7
	5 Kardeş	47	9,0
	6 Kardeş	32	6,1
	7 Kardeş	15	2,9
	8 Kardeş	21	4,0
	9 Kardeş	17	3,3
	Toplam	522	100,0
Anne Mesleği	İşsiz	447	85,6
	Kamu	33	6,4
	Özel	42	8,0
	Toplam	522	100,0
Baba Mesleği	İşsiz	22	4,2
	Kamu	153	29,3
	Özel	347	66,5
	Toplam	522	100,0
Aile Aylık Gelir Durumu	0-2000 TL	40	7,7
	2001-3000	81	15,5
	3001-4000	97	18,6
	4001-5000	117	22,4
	5001-6000	69	13,2
	6001 TL	118	22,6
	Toplam	522	100,0

Araştırma grubunun %41,8'i (n=218) kadın, %58,2'si (n=304) erkektir. %35,4'ü (n=185) 18-20 yaş aralığında, %51,9'u (n=271) 21-23 yaş aralığında, %12,6'sı (n=66) 24 yaş ve üstüdür. %2,3'ünün (n=12) kardeşi yokken, %2,5'i (n=13) 1 kardeşe, %20,7'si (n=108) 2 kardeşe, %29,5'i (n=154) 3 kardeşe, %19,7'si (n=103) 4 kardeşe, %9,0'u (n=47) 5 kardeşe, %6,1'i (n=32) 6 kardeşe, %2,9'u (n=15) 7 kardeşe, %4,0'ü (n=21) 8 kardeşe, %3,3'ü (n=17) 9 ve üzeri kardeşe sahiptir. Öğrenci annelerinin %85,6'sı (n=447) işsizken, %6,4'ü (n=33) kamu çalışanı, %8,0'i (n=42) özel sektör çalışanıdır. Öğrenci babalarının %4,2'si (n=22) işsizken, %29,3'ü (n=153) kamu çalışanı, %66,5'i (n=347) özel sektör çalışanıdır. Öğrenci ailelerinin

%7,7'si (n=40) 0-2000 TL aylık gelire, %15,5'i (n=81) 2001-3000 TL aylık gelire, %18,6'sı (n=97) 3001-4000 TL aylık gelire, %22,4'ü (n=117) 4001-5000 TL aylık gelire, %13,2'si (n=69) 5001-6000 TL aylık gelire, %22,6'sı (n=118) 6001 TL ve üzeri aylık gelire sahiptir.

Araştırma grubunun büyüklüğünün hesaplanmasında aşağıdaki formülden yararlanılmıştır. Denklem kullanılarak çalışmaya ulaşılması gereken asgari örneklem sayısı 341 kişi olarak bulunmuştur. Hesaplamada, hedef kitledeki birey sayısı olarak Türkiye'de öğrenim gören beden eğitimi öğretmen adaylarının yaklaşık sayısı dikkate alınmıştır.

$$n = \frac{\mathbf{N}t^2\ \mathbf{pq}}{d^2(\mathbf{N}-\mathbf{1}) + t^2\ pq}$$

n: Örnekleme alınacak birey sayısı

N: Hedef kitledeki birey sayısı, (3000 kişi)

P: İncelenen olayın görülüş sıklığı (0,9)

Q: İncelenen olayın görülmeme olasılığı (0,1)

T: İstatistik t tablosundan belirli bir güven aralığı düzeyinde tespit edilen değer (%95 güven aralığı için 1,96'dır)

D: Olayın görülüş sıklığına göre standart sapma hatası (0,05) (Bulut 2022).

Katılımcıların belirlenmesinde, "amaçlı örnekleme yöntemlerinden" "benzeşik homojen örnekleme yöntemi" kullanılmış ve gönüllülük esası göz önünde bulundurulmuştur. Homojen örnekleme, maksimum çeşitlilik yönteminin tersi olan amaçlı bir örnekleme yöntemidir. Homojen örnekleme ile aynı yaş, cinsiyet, geçmiş veya meslekten bir grup insan seçilebilmektedir. Bu örnekleme yöntemi, genellikle belirli bir özelliği veya ilgi alanını araştırırken kullanılır (Patton 1987).

Bu doğrultuda araştırmada, 567 adet katılımcıya ölçek uygulanmış olup 45 adet ölçek geçersiz sayılarak değerlendirmeye alınmamış, 522 ölçek değerlendirmeye alınmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırma verilerinin toplanmasında kullanılan ölçekler yüz yüze görüşme yapılarak doldurtulmuştur. Çalışmaya katılan bireyler, ölçek doldurma sürecinde öncelikle çalışma amaç ve kapsamı hakkında bilgilendirilmiş ve katılımcılardan 30 dakikalık süre içerisinde ölçek formlarını doldurmaları istenmiştir.

Araştırmada kullanılan ölçek formu üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, araştırmacı tarafından hazırlanan "Demografik Özellikler Formu", ikinci bölümde Rothwell ve ark (2008) tarafından geliştirilmiş "İstihdam Edilebilirlik Algısı Ölçeği (İEAÖ)" (EK-C) ve üçünü bölümde Dursun ve Aytaç (2009) tarafından geliştirilmiş "İşsizlik Kaygısı Ölçeği (İKÖ)" (EK-D) bulunmaktadır.

3.3.1. İstihdam Edilebilirlik Algısı Ölçeği

İstihdam Edilebilirlik Algısı Ölçeği (İEAÖ), Rothwell ve ark (2008) tarafından geliştirilmiş bir ölçektir. Ölçek, 16 madde ve dört alt boyuttan oluşur ve Karlı (2016) tarafından Türkçeye çevrilip uyarlanmıştır. Bu uyarlanma çalışması sonucunda ölçek 10 madde ve "üniversite prestiji" (1, 2, 3, 4. ifadeler), "çalışma alanına güven" (5, 6, 7. ifadeler) ve "kendine olan inanç" (8, 9, 10. ifadeler) şeklindeki 3 alt boyutu içeren son halini kazanmıştır. Ölçekte yer alan ifadeler; 1-Hiç katılmıyorum ve 5-Tamamen katılıyorum şeklinde 5'li likert türünde puanlandırılmıştır. Ölçekten alınan yüksek puanlar, bireyin daha yüksek düzeyde istihdam edilebilme algısına sahip olduğunu göstermektedir. Orijinal ölçeğin Cronbach's alfa iç tutarlılık katsayısı ,750 iken Türk popülasyonuna uyarlanmış versiyonunun toplam iç tutarlılık katsayısının ,810 olduğu tespit edilmiştir. Bizim çalışmamızda alfa güvenirlik katsayısı ise ,781 olarak bulunmuştur.

İstihdam edilebilirlik algısı ölçeğinin güvenirlik (iç tutarlılık) analizi sonuçları Tablo 3.2'de gösterilmiştir.

Tablo 3.2. İEAÖ Güvenirlik Analizi

Ölçek Alt Boyutları		Madde Sayısı	Güvenirlik Analizi (α)
Üniversite prestiji boyutu		4	,708
Çalışma alanına güven boyutu		3	,681
Kendine olan inanç boyutu		3	,765
	Ölçek Geneli	10	,781

Yapılan analiz sonucunda, istihdam edilebilirlik algısı ölçeğinin α güvenirlik katsayıları; üniversite prestiji alt boyutu için ,708, çalışma alanına güven alt boyutu için ,681, kendine olan inanç alt boyutu için ,765 ve ölçek geneli için ,781 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin genel güvenirlik katsayının ,60 eşik değerinden büyük olması, yeterli güvenirlik düzeyine sahip olduğunu göstermektedir (Yaşar 2014).

3.3.2. İşsizlik Kaygısı Ölçeği

İşsizlik kaygısı ölçeği (İKÖ), öğrencilerinin işsizlik kaygısını belirlemek için Dursun ve Aytaç (2009) üniversite öğrencilerinde işsizlik kaygısı, kişilik ve sosyal davranışlarını ölçmek üzere Ersoy Kart ve Erdost (2008) tarafından belirlenen psikometrik soruları içeren bir ölçektir. Ölçek, 1-Kesinlikle katılmıyorum ve 5-Kesinlikle katılıyorum arası likert tipi puanlanan 26 soru ve 4 alt boyuttan oluşmaktadır. İşsizlik kaygısı ölçeğindeki 26 maddenin güvenirliğini hesaplamak için Cronbach's alfa iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır. Ölçekten alınan yüksek puanlar, bireyin daha yüksek düzeyde işsizlik kaygısı taşıdıklarına işaret etmektedir. Orijinal ölçeğin genel güvenirliği ,900 olarak çok yüksek düzeyde bulunmuştur. Bizim çalışmamızda ölçeğin güvenirlik düzeyi ,886 olarak hesaplanmıştır. İşsizlik kaygısı ölçeğinin güvenirlik analiz sonuçları Tablo 3.3'de gösterilmiştir.

Tablo 3.3. İKÖ Güvenirlik Analizi

Ölçek Alt Boyutları	Madde Sayısı	Güvenirlik Analizi (α)
İstihdamdaki daralma ve iş gücü ihtiyacındaki azalmanın etkisi	9	,820
Çevresel ve sosyal baskı	8	,765
Kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği	5	,550
Niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği	4	,451
Ölçek Geneli	26	,886

Yapılan analiz sonucunda, işsizlik kaygısı ölçeğinin Cronbach's Alpha (α) güvenirlik katsayıları; istihdamdaki daralma ve iş gücü ihtiyacındaki azalmanın etkisi alt boyutu için ,820, çevresel ve sosyal baskı alt boyutu için ,765, kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği alt boyutu için ,550, niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği alt boyutu için ,451 ve ölçek geneli için ,886 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuçlar ölçeğin güvenilir bir ölçek olduğunu göstermektedir.

3.4. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS 25 istatistik programı kullanılmıştır. Tanımlayıcı istatistiksel analizlerde, ölçek ifadelerine verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları ile aritmetik ortalama ve standart sapma puanları kullanılmıştır. Yorumlayıcı istatistiksel analizler için öncelikle verilerin normal dağılım gösterip göstermediği Kolmogorov-Smirnov Normallik Testi kullanılarak incelenmiştir. İnceleme sonucunda verilerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Bu sebeple parametrik testlerin uygulanmasına karar verilmiştir. Normallik analizinde Kolmogorov-Smirnov, ikili karşılaştırmalarda Independent-Samples T, çoklu karşılaştırmalarda One-Way Anova, farklılığın kaynağının belirlenmesinde Tukey testleri kullanılmıştır. İstihdam edilebilme algısı ve işsizlik kaygısı arasındaki ilişkiyi test etmek amacıyla da Korelasyon Analizi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi 0,05 olarak belirlenmiştir.

Yorumlayıcı istatistiksel analizlere karar vermek için yapılan normallik analizi sonuçları Tablo 3.4'de sunulmuştur.

Tablo 3.4. Araştırma Verilerinin Kolmogorov-Smirnov Normallik Analizi

Ölçek Alt Boyutları	İstatistik	SD	P	Çarpıklık	Basıklık
İstihdam Edilebilirlik Algısı Ölçeği					
Üniversite prestiji	,089	522	,000	-0,066±0,107	-0,289±0,213
Çalışma alanına güven	,119	522	,000	-0,413±0,107	,125±0,213
Kendine olan inanç	,117	522	,000	-0,556±0,107	,187±0,213
İşsizlik Kaygısı Ölçeği					
İstihdamdaki daralma ve iş gücü ihtiyacındaki azalmanın etkisi	,055	522	,000	-0,408±0,107	-0,041±0,213
Çevresel ve sosyal baskı	,048	522	,005	-0,055±0,107	-0,067±0,213
Kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği	,077	522	,000	,144±0,107	,001±0,213
Niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği	,083	522	,000	,121±0,107	,017±0,213

Tablo 3.3, verilerin çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerlerini vermektedir. Tabloda yer alan test sonuçlarına göre, araştırma ölçeklerine ait verilerinin %5 anlamlılık düzeyinde normal dağılım göstermediği ifade edilebilir ($p<0,05$). Ancak literatürde verilerin çarpıklık ve basıklık değerlerine ilişkin olarak ±1,5 aralığındaki değerlerin normal dağılım için yeterli olduğu ifade edilmektedir (Tabachnick ve Fidell 2014). Bu doğrultuda verilerin normal dağılım gösterdikleri

varsayımı kabul edilmiştir. Ayrıca, verilerin histogram ve Q-Q plot grafikleri de bu sonucu desteklemiştir.

4. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, alt problemler ve problem cümlesi ile ilgili toplanan veriler uygun istatistiksel tekniklerle analiz edilmiş ve tablolar halinde sunulmuştur.

4.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi, "Beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilirlik algıları ne düzeydedir?" şeklinde ifade edilmişti. Birinci alt probleme ilişkin bulgular Tablo 4.1'de gösterilmiştir.

Tablo 4.1. Katılımcıların İEAÖ Ortalama Puanları

Alt Boyutlar	Ort. ± Ss.
Üniversite prestiji	2,66 ± 1,15
Çalışma alanına güven	3,12 ± 1,11
Kendine olan inanç	3,65 ± 1,11
Ölçek Geneli	3,09 ± 1,12

Tablo 4.1'de verilen ortalama puanlar incelendiğinde, öğretmen adaylarının İEAÖ'den 3,09 ortalama puan aldıkları görülmektedir. Bu sonuca göre istihdam edilebilirlik algılarının orta düzeyde olduğu söylenebilir. Alt boyutlara ilişkin ortalama puanlar incelendiğinde; en yüksek algılarının "kendine olan inanç" alt boyutunda (3,65), en düşük algılarının ise "üniversite prestiji" alt boyutunda (2,66) olduğu belirlenmiştir.

4.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi, "Beden eğitimi öğretmen adaylarının işsizlik kaygıları ne düzeydedir?" şeklinde ifade edilmişti. İkinci alt probleme ilişkin bulgular Tablo 4.2'de gösterilmiştir.

Tablo 4.2. Katılımcıların İKÖ Ortalama Puanları

Alt Boyutlar	Ort. ± Ss.
İstihdamdaki daralma ve iş gücü ihtiyacındaki azalmanın etkisi	3,43 ± 1,24
Çevresel ve sosyal baskı	3,03 ± 1,28
Kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği	2,92 ± 1,23
Niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği	2,75 ± 1,24
Ölçek Geneli	3,11 ± 1,25

Tablo 4.2'de verilen ortalama puanlar incelendiğinde, öğretmen adaylarının İKÖ'den 3,11 ortalama puan aldıkları görülmektedir. Bu sonuca göre işsizlik

kaygılarının orta düzeyde olduğu söylenebilir. Alt boyutlara ilişkin ortalama puanlar incelendiğinde; en yüksek düzeydeki kaygılarının "istihdamdaki daralma ve iş gücü ihtiyacındaki azalmanın etkisi" alt boyutunda gözlendiği (3,43), bunu sırasıyla "çevresel ve sosyal baskı" alt boyutu (3,03), "kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği" alt boyutu (2,92) ve "niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği" alt boyutunun (2,75) takip ettiği tespit edilmiştir.

4.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi, "Beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilme algıları ile işsizlik kaygı düzeyleri cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?" şeklinde ifade edilmişti. Üçüncü alt probleme ilişkin bulgular Tablo 4.3 ve 4.4'de gösterilmiştir.

Tablo 4.3. Katılımcıların Cinsiyetleri ile İEAÖ Alt Boyutlarına İlişkin Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Grup	N	X̄	Ss.	T	DF	P
Üniversite Prestiji	Kadın	218	10,95	3,05	1,913	520	,056
	Erkek	304	10,38	3,54			
Çalışma Alanına Güven	Kadın	218	9,41	2,52	,467	520	,641
	Erkek	304	9,30	2,67			
Kendine Olan İnanç	Kadın	218	10,87	2,63	-0,573	520	,567
	Erkek	304	11,01	2,84			

Tablo 4.4. Katılımcıların Cinsiyetleri ile İKÖ Alt Boyutlarına İlişkin Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Grup	N	X̄	Ss.	T	DF	P
İstihdamdaki daralma ve iş gücü ihtiyacındaki azalmanın etkisi	Kadın	218	31,47	7,16	1,532	520	,126
	Erkek	304	30,50	7,07			
Çevresel ve Sosyal Baskı	Kadın	218	25,38	6,28	2,352	520	**,019***
	Erkek	304	24,01	6,75			
Kişisel Karamsarlık ve Özgüven Eksikliği	Kadın	218	14,80	3,39	,973	520	,331
	Erkek	304	14,49	3,85			
Niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği	Kadın	218	10,82	2,98	1,068	520	,286
	Erkek	304	10,52	3,13			

*p<0,05

Tablo 4.3 ve 4.4'de gösterilen analiz sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının cinsiyetleri ile İEAÖ alt boyutları ortalama puanları arasında anlamlı fark olmadığı tespit edilmiştir (p>0,05). Cinsiyet ile İKÖ'nün "istihdamdaki daralma ve iş gücü ihtiyacındaki azalmanın etkisi", "kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği", "niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği" alt boyutları ortalama puanları arasında

istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülürken (p>0,05), "çevresel ve sosyal baskı" alt boyutunda kadınların puan ortalamasının ($\bar{x}$=25,38) erkeklerden ($\bar{x}$=24,01) anlamlı şekilde yüksek olduğu belirlenmiştir (p=0,019; p<0,05).

4.4. Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi, "Beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilme algıları ile işsizlik kaygı düzeyleri yaşa göre farklılaşmakta mıdır?" şeklinde ifade edilmişti. Dördüncü alt probleme ilişkin bulgular Tablo 4.5 ve 4.6'da gösterilmiştir.

Tablo 4.5. Katılımcıların Yaşları ile İEAÖ Alt Boyutlarına İlişkin Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Grup	N	X̄	Ss.	F	P	Anlamlı Fark
Üniversite Prestiji	18-20	185	11,08	3,41	2,683	,069	
	21-23	271	10,37	3,21			
	24 ve üstü	66	10,36	3,69			
	Toplam	522	10,62	3,36			
Çalışma Alanına Güven	18-20	185	9,39	2,42	,589	,555	
	21-23	271	9,25	2,76			
	24 ve üstü	66	9,63	2,47			
	Toplam	522	9,35	2,61			
Kendine Olan İnanç	18-20	185	11,01	2,76	,441	,644	
	21-23	271	10,86	2,85			
	24 ve üstü	66	11,19	2,30			
	Toplam	522	10,95	2,75			

Tablo 4.6. Katılımcıların Yaşları ile İKÖ Alt Boyutlarına İlişkin Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Grup	N	X̄	Ss.	F	P	Anlamlı Fark
İstihdamdaki daralma ve iş gücü ihtiyacındaki azalmanın etkisi	18-20	185	31,22	6,76	,962	,383	
	21-23	271	30,97	7,46			
	24 ve üstü	66	29,81	6,64			
	Toplam	522	30,91	7,12			
Çevresel ve Sosyal Baskı	18-20	185	24,82	6,43	,383	,682	
	21-23	271	24,57	6,83			
	24 ve üstü	66	24,00	6,05			
	Toplam	522	24,59	6,59			
Kişisel Karamsarlık ve Özgüven Eksikliği	18-20	185	14,55	3,32	2,150	,118	
	21-23	271	14,86	3,83			
	24 ve üstü	66	13,83	3,87			
	Toplam	522	14,62	3,67			
Niteliksel Olarak Bilgi ve Beceri Eksikliği	18-20	185	10,21	2,99	3,560	**,029***	**18-20<21-23**
	21-23	271	10,98	3,05			
	24 ve üstü	66	10,50	3,26			
	Toplam	522	10,65	3,07			

*p<0,05

Tablo 4.5 ve 4.6'da yer alan analiz sonuçları incelendiğinde; öğrencilerin yaşları ile İEAÖ alt boyutları ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Benzer şekilde yaş ile İKÖ alt boyutlarından "istihdamdaki daralma ve iş gücü ihtiyacındaki azalmanın etkisi", "çevresel ve sosyal baskı" ve "kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği" alt boyutları arasında da anlamlılık görülmezken ($p>0,05$), "niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği" alt boyutuna ait puan ortalamalarının anlamlı şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir ($F=3,56$; $p=0,029$; $p<0,05$). Bu boyutta ortaya çıkan farklılığın hangi grubun lehine olduğunun belirlenmesi amacıyla Tukey çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre, 21-23 yaş öğrencilerin puan ortalamaları ($\bar{x}=10,98$) 18-20 yaş öğrencilerden ($\bar{x}=10,21$) anlamlı şekilde yüksektir.

4.5. Araştırmanın Beşinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın beşinci alt problemi, "Beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilme algıları ile işsizlik kaygı düzeyleri kardeş sayısına göre farklılaşmakta mıdır?" şeklinde ifade edilmişti. Beşinci alt probleme ilişkin bulgular Tablo 4.7 ve 4.8'de gösterilmiştir.

Tablo 4.7. Katılımcıların Kardeş Sayıları ile İEAÖ Alt Boyutlarına İlişkin Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Grup	N	X̄	Ss.	F	P	Anlamlı Fark
Üniversite Prestiji	0	12	2,31	,632	,884	,540	
	1	13	2,65	,949			
	2	108	2,73	,836			
	3	154	2,65	,794			
	4	103	2,72	,894			
	5	47	2,71	,979			
	6	32	2,63	,773			
	7	15	2,37	,850			
	8	21	2,58	,772			
	9	17	2,34	,780			
	Toplam	522	2,66	,840			
Çalışma Alanına Güven	0	12	3,06	,962	1,197	,294	
	1	13	3,15	,968			
	2	108	3,11	,855			
	3	154	3,21	,809			
	4	103	3,20	,950			
	5	47	2,96	,915			
	6	32	3,01	,792			
	7	15	2,73	1,002			
	8	21	3,17	,750			
	9	17	2,75	,854			
	Toplam	522	3,12	,871			
Kendine Olan İnanç	0	12	3,81	1,068	1,799	,066	
	1	13	3,64	,713			
	2	108	3,75	,959			
	3	154	3,69	,928			
	4	103	3,77	,868			
	5	47	3,37	,920			
	6	32	3,48	,766			
	7	15	3,29	1,097			
	8	21	3,73	,743			
	9	17	3,20	,986			
	Toplam	522	3,65	,919			

Tablo 4.8. Katılımcıların Kardeş Sayıları ile İKÖ Alt Boyutlarına İlişkin Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Grup	N	X̄	Ss.	F	P	Anlamlı Fark
İstihdamdaki Daralma ve İş Gücü İhtiyacındaki Azalmanın Etkisi	0	12	3,45	,976	,278	,981	
	1	13	3,28	,878			
	2	108	3,47	,784			
	3	154	3,41	,789			
	4	103	3,41	,847			
	5	47	3,48	,818			
	6	32	3,50	,787			
	7	15	3,58	,600			
	8	21	3,30	,777			
	9	17	3,50	,488			
	Toplam	522	3,43	,792			
Çevresel ve Sosyal Baskı	0	12	2,61	1,027	1,301	,233	
	1	13	2,88	,981			
	2	108	3,01	,811			
	3	154	2,97	,747			
	4	103	3,01	,840			
	5	47	3,21	,768			
	6	32	3,24	,677			
	7	15	3,16	,743			
	8	21	2,98	,759			
	9	17	3,28	,594			
	Toplam	522	3,03	,789			
Kişisel Karamsarlık ve Özgüven Eksikliği	0	12	2,88	,587	1,089	,369	
	1	13	2,54	,754			
	2	108	2,90	,707			
	3	154	2,88	,754			
	4	103	2,97	,779			
	5	47	3,04	,728			
	6	32	3,05	,711			
	7	15	3,17	,785			
	8	21	2,94	,670			
	9	17	2,71	,584			
	Toplam	522	2,92	,735			
Niteliksel Olarak Bilgi ve Beceri Eksikliği	0	12	2,15	,932	2,031	**,034***	**7>0,1,2,3,4; 9,6,5,4,3,2>0**
	1	13	2,50	,700			
	2	108	2,75	,695			
	3	154	2,75	,744			
	4	103	2,68	,842			
	5	47	2,92	,823			
	6	32	2,84	,721			
	7	15	3,18	,909			
	8	21	2,67	,502			
	9	17	2,84	,530			
	Toplam	522	2,75	,762			

*p<0,05

Tablo 4.7 ve 4.8'de yer alan analiz sonuçları incelendiğinde, öğrencilerin kardeş sayıları ile İEAÖ alt boyutları ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Benzer şekilde kardeş sayısı ile İKÖ'nin "istihdamdaki daralma ve iş gücü ihtiyacındaki azalmanın etkisi", "çevresel ve sosyal baskı" ve

"kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği" alt boyutlarında da anlamlılık yoktur (p>0,05). Ancak İKÖ'nün "niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği" alt boyutuna ait puan ortalamalarının anlamlı şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir (F=2,031; p=0,034; p<0,05). Bu boyutta ortaya çıkan farklılığın hangi grubun lehine olduğunun belirlenmesi amacıyla Tukey çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre, 7 kardeşi olan öğrencilerin puan ortalamalarının 0, 1, 2, 3 ve 4 kardeşi olanlara göre; 9, 6, 5, 4, 3 veya 2 kardeşi olan öğrencilerin puan ortalamalarının ise hiç kardeşi olmayan öğrencilere göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

4.6. Araştırmanın Altıncı Alt Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın altıncı alt problemi, "Beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilme algıları ile işsizlik kaygı düzeyleri anne mesleğine göre farklılaşmakta mıdır?" şeklinde ifade edilmişti. Altıncı alt probleme ilişkin bulgular Tablo 4.9 ve 4.10'da gösterilmiştir.

Tablo 4.9. Katılımcıların Anne Meslekleri ile İEAÖ Alt Boyutlarına İlişkin Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Grup	N	X̄	Ss.	F	P	Anlamlı Fark
Üniversite Prestiji	İşsiz	447	10,61	3,38	,398	,672	
	Kamu	33	11,03	3,41			
	Özel	42	10,33	3,10			
	Toplam	522	10,62	3,36			
Çalışma Alanına Güven	İşsiz	447	9,30	2,56	,561	,571	
	Kamu	33	9,54	2,93			
	Özel	42	9,71	2,84			
	Toplam	522	9,35	2,61			
Kendine Olan İnanç	İşsiz	447	10,95	2,72	,191	,826	
	Kamu	33	11,24	2,64			
	Özel	42	10,97	3,21			
	Toplam	522	10,95	2,75			

Tablo 4.10. Katılımcıların Anne Meslekleri ile İKÖ Alt Boyutlarına İlişkin Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Grup	N	X̄	Ss.	F	P	Anlamlı Fark
İstihdamdaki Daralma ve İş Gücü İhtiyacındaki Azalmanın Etkisi	İşsiz	447	31,14	6,96	2,241	,107	
	Kamu	33	30,45	6,34			
	Özel	42	28,76	8,96			
	Toplam	522	30,91	7,12			
Çevresel ve Sosyal Baskı	İşsiz	447	24,66	6,50	,322	,725	
	Kamu	33	24,60	6,45			
	Özel	42	23,80	7,72			
	Toplam	522	24,59	6,59			
Kişisel Karamsarlık ve Özgüven Eksikliği	İşsiz	447	14,70	3,65	1,111	,330	
	Kamu	33	14,48	4,03			
	Özel	42	13,83	3,52			
	Toplam	522	0	3,67			
Niteliksel Olarak Bilgi ve Beceri Eksikliği	İşsiz	447	10,68	3,01	,412	,663	
	Kamu	33	10,66	3,18			
	Özel	42	10,23	3,61			
	Toplam	522	10,65	3,07			

Tablo 4.9 ve 4.10'da gösterilen analiz sonuçlarına göre, öğrencilerin anne meslekleri ile İEAÖ ve İKÖ alt boyutlarına ait puan ortalamaları arasında anlamlılık yoktur (p>0,05).

4.7. Araştırmanın Yedinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın yedinci alt problemi, "Beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilme algıları ile işsizlik kaygı düzeyleri baba mesleğine göre farklılaşmakta mıdır?" şeklinde ifade edilmişti. Yedinci alt probleme ilişkin bulgular Tablo 4.11 ve 4.12'de gösterilmiştir.

Tablo 4.11. Katılımcıların Baba Meslekleri ile İEAÖ Alt Boyutlarına İlişkin Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Grup	N	X̄	Ss.	F	P	Anlamlı Fark
Üniversite Prestiji	İşsiz	22	10,36	3,18	,072	,931	
	Kamu	153	10,61	3,56			
	Özel	347	10,64	3,28			
	Toplam	522	10,62	3,36			
Çalışma Alanına Güven	İşsiz	22	9,13	2,76	1,377	,253	
	Kamu	153	9,64	2,76			
	Özel	347	9,23	2,52			
	Toplam	522	9,35	2,61			
Kendine Olan İnanç	İşsiz	22	11,13	2,98	2,822	,060	
	Kamu	153	11,38	2,58			
	Özel	347	10,75	2,79			
	Toplam	522	10,95	2,75			

Tablo. 4.12. Katılımcıların Baba Meslekleri ile İKÖ Alt Boyutlarına İlişkin Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Grup	N	X̄	Ss.	F	P	Anlamlı Fark
İstihdamdaki Daralma ve İş Gücü İhtiyacındaki Azalmanın Etkisi	İşsiz	22	28,36	10,01	2,652	,071	
	Kamu	153	30,29	7,09			
	Özel	347	31,34	6,88			
	Toplam	522	30,91	7,12			
Çevresel ve Sosyal Baskı	İşsiz	22	22,86	8,52	1,280	,279	
	Kamu	153	24,22	6,29			
	Özel	347	24,86	6,58			
	Toplam	522	24,59	6,59			
Kişisel Karamsarlık ve Özgüven Eksikliği	İşsiz	22	13,86	4,01	,790	,454	
	Kamu	153	14,46	3,85			
	Özel	347	14,74	3,57			
	Toplam	522	14,62	3,67			
Niteliksel Olarak Bilgi ve Beceri Eksikliği	İşsiz	22	10,13	4,31	,834	,435	
	Kamu	153	10,46	3,43			
	Özel	347	10,76	2,81			
	Toplam	522	10,65	3,07			
	Toplam	522	10,95	2,75			

Tablo 4.11 ve 4.12'de gösterilen analiz sonuçlarına göre, öğrencilerin baba meslekleri ile İEAÖ ve İKÖ alt boyutlarına ait puan ortalamaları arasında anlamlılık yoktur (p>0,05).

4.8. Araştırmanın Sekizinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın sekizinci alt problemi, "Beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilme algıları ile işsizlik kaygı düzeyleri aile aylık gelir durumuna göre farklılaşmakta mıdır?" şeklinde ifade edilmişti. Sekizinci alt probleme ilişkin bulgular Tablo 4.13 ve 4.14'de gösterilmiştir.

Tablo 4.13. Katılımcıların Aile Aylık Gelir Durumu ile İEAÖ Alt Boyutlarına İlişkin Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Alt Boyutlar		N	X̄	Ss.	F	P	Anlamlı Fark
Üniversite Prestiji	0-2000	40	10,82	3,20	2,413	,035*	**a<b**
	2001-3000	81	11,08	3,11			
	3001-4000(a)	97	9,87	3,55			
	4001-5000	117	10,78	3,18			
	5001-6000(b)	69	11,39	3,22			
	6001 ve üstü	118	10,23	3,55			
	Toplam	522	10,62	3,36			
Çalışma Alanına Güven	0-2000	40	8,65	2,58	1,681	,137	
	2001-3000	81	9,55	2,04			
	3001-4000	97	9,28	2,44			
	4001-5000	117	9,26	2,85			
	5001-6000	69	10,01	2,31			
	6001 ve üstü	118	9,21	2,94			
	Toplam	522	9,35	2,61			
Kendine Olan İnanç	0-2000(a)	40	9,60	2,69	2,233	**,049***	**a<c, d, f**
	2001-3000(b)	81	10,87	2,56			
	3001-4000(c)	97	11,11	2,79			
	4001-5000(d)	117	11,09	2,70			
	5001-6000(e)	69	11,07	2,75			
	6001 ve üstü(f)	118	11,14	2,85			
	Toplam	522	10,95	2,75			

*p<0,05

Tablo 4.14. Katılımcıların Aile Aylık Gelir Durumu ile İKÖ Alt Boyutlarına İlişkin Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Değişken	Grup	N	X̄	Ss.	F	P	Anlamlı Fark
İstihdamdaki Daralma ve İş Gücü İhtiyacındaki Azalmanın Etkisi	0-2000	40	32,07	6,00	1,326	,252	
	2001-3000	81	30,69	7,34			
	3001-4000	97	32,28	5,90			
	4001-5000	117	30,17	7,77			
	5001-6000	69	30,46	7,43			
	6001 ve üstü	118	30,53	7,32			
	Toplam	522	30,91	7,12			
Çevresel ve Sosyal Baskı	0-2000	40	26,75	6,89	1,853	,101	
	2001-3000	81	24,95	6,54			
	3001-4000	97	25,39	6,30			
	4001-5000	117	23,64	6,47			
	5001-6000	69	24,20	6,17			
	6001 ve üstü	118	24,11	6,98			
	Toplam	522	24,59	6,59			
Kişisel Karamsarlık ve Özgüven Eksikliği	0-2000	40	15,40	3,29	1,736	,125	
	2001-3000	81	14,69	3,99			
	3001-4000	97	15,34	3,37			
	4001-5000	117	14,24	3,58			
	5001-6000	69	14,49	3,48			
	6001 ve üstü	118	14,16	3,92			
	Toplam	522	14,62	3,67			
Niteliksel Olarak Bilgi ve Beceri Eksikliği	0-2000	40	11,67	2,68	1,387	,228	
	2001-3000	81	10,65	3,26			
	3001-4000	97	10,92	2,81			
	4001-5000	117	10,38	3,25			
	5001-6000	69	10,52	2,87			
	6001 ve üstü	118	10,41	3,17			
	Toplam	522	10,65	3,07			

Tablo 4.13 ve 4.14'deki analiz sonuçları incelendiğinde, öğrencilerin aile aylık gelirleri ile İEAÖ alt boyutlarından "üniversite prestiji" (F=2,413; P=0,035) ve "kendine olan inanç" (F=2,233; P=0,05) puan ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark görülmüştür (p<0,05). Anlamlı farklılıkların kaynağını belirlemek üzere uygulanan Tukey testi sonuçlarına göre, üniversite prestiji alt boyutunda 5001-6000 gelir grubundaki öğrencilerin puan ortalamalarının (x̄= 11,39) 3001-4000 gelir grubu öğrencilerden (x̄= 9,87) anlamlı şekilde daha yüksek olduğu; kendine olan inanç alt boyutunda ise 0-2000 gelir grubu öğrencilerinin puan ortalamalarının (x̄= 9,60) 3001-4000 gelir grubu (x̄= 11,11), 4001-5000 gelir grubu (x̄= 11,09) ve 6001 ve üstü gelir grubu (x̄= 11,14) öğrencilerinin puan ortalamalarından anlamlı şekilde düşük olduğu görülmektedir. "Çalışma alanına güven" alt boyutu puan ortalaması arasında ise anlamlı bir fark olmadığı ortaya çıkmıştır (p>0,05). Öğrencilerin aile aylık gelirleri ile İKÖ alt boyutları arasında ise istatistiksel açıdan fark olmadığı görülmektedir (p>0,05).

4.9. Araştırmanın Problem Cümlesine İlişkin Bulgular

Araştırmanın problem cümlesi, "Beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilme algıları ile işsizlik kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?" şeklinde ifade edilmişti. Problem cümlesine ilişkin bulgular Tablo 4.15'de gösterilmiştir.

Tablo 4.15. Katılımcıların İstihdam Edilebilirlik Algıları ile İşsizlik Kaygı Düzeyleri Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları

Ölçekler	Ort. ± Ss.	1	2
1. İstihdam Edilebilirlik Algısı	9,43±1,98	1	-0,143**
2. İşsizlik Kaygısı	14,14±2,48	-0,143**	1

** %1 anlamlılık düzeyini temsil etmektedir.

Tablo 4.15'de gösterilen korelasyon analizi sonuçları incelendiğinde, beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilirlik algıları ile işsizlik kaygı düzeyleri arasında anlamlı ve negatif yönlü bir ilişkinin olduğu görülmektedir ($p<0,05$).

Literatürde, değişkenler arasındaki korelasyon ilişkisinin şiddeti aşağıdaki şekilde değerlendirilmektedir (Kul 2021):

- $r<0.2$ ise çok zayıf ilişki ya da korelasyon yok
- $r=0.2$-0.4 arasında ise zayıf korelasyon
- $r=0.4$-0.6 arasında ise orta şiddette korelasyon
- $r=0.6$-0.8 arasında ise yüksek korelasyon
- $r>0.8$ ise çok yüksek korelasyon

Elde edilen bu sonuçlardan hareketle, beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilirlik algıları ile işsizlik kaygıları arasında çok zayıf da olsa anlamlı ve ters yönlü bir ilişki söz konusudur. Diğer bir ifadeyle, beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilirliğe yönelik algıları yükseldikçe, işsizlik kaygıları üzerinde ters yönde etki yaratmakta ve bu kaygılarının azalmasını sağlamaktadır.

Yapılan istatistiksel analiz sonucunda geliştirilen araştırma hipotezlerinin kabul ve ret durumları Tablo 4.16'da gösterilmiştir.

Tablo 4.16. Araştırma Hipotezlerinin Kabul ve Ret Durumları

Hipotez Nu.	Hipotez	Kabul/Ret Durumu
H1	Beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilme algı düzeyleri cinsiyete göre farklılaşmaktadır.	Ret
H2	Beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilme algı düzeyleri yaşa göre farklılaşmaktadır.	Ret
H3	Beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilme algı düzeyleri kardeş sayısına göre farklılaşmaktadır.	Ret
H4	Beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilme algı düzeyleri baba mesleğine göre farklılaşmaktadır.	Ret
H5	Beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilme algı düzeyleri anne mesleğine göre farklılaşmaktadır.	Ret
H6	Beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilme algı düzeyleri gelir durumuna göre farklılaşmaktadır.	Kabul
H7	Beden eğitimi öğretmen adaylarının işsizlik kaygı düzeyleri cinsiyete göre farklılaşmaktadır.	Kabul
H8	Beden eğitimi öğretmen adaylarının işsizlik kaygı düzeyleri yaşa göre farklılaşmaktadır.	Kabul
H9	Beden eğitimi öğretmen adaylarının işsizlik kaygı düzeyleri kardeş sayısına göre farklılaşmaktadır.	Kabul
H10	Beden eğitimi öğretmen adaylarının işsizlik kaygı düzeyleri baba mesleğine göre farklılaşmaktadır.	Ret
H11	Beden eğitimi öğretmen adaylarının işsizlik kaygı düzeyleri anne mesleğine göre farklılaşmaktadır.	Ret
H12	Beden eğitimi öğretmen adaylarının işsizlik kaygı düzeyleri gelir durumuna göre farklılaşmaktadır.	Ret
H13	Beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilme algıları ile işsizlik kaygı düzeyleri arasında anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki vardır.	Kabul

5. TARTIŞMA ve YORUM

Araştırmanın bu bölümünde, beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilme algıları ile işsizlik kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesine yönelik istatistiksel analizler sonucunda elde edilen bulgular, alan yazında yer alan benzer araştırma sonuçları ile karşılaştırılmış, araştırmalarda ortaya konulan benzerlikler ile farklılıklar yorumlanmış ve tartışılmıştır.

Bu araştırma, beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilme algıları ile işsizlik kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Ayrıca araştırmada öğrencilerin istihdam edilebilirlik algıları ve işsizlik kaygılarının cinsiyet, yaş, kardeş sayısı, anne mesleği, baba mesleği, aile aylık gelir düzeyi değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığına da bakılmıştır.

5.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Tartışma ve Yorum

Araştırmada beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilme algılarının orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Alt boyutlara ait ortalama puanlar incelendiğinde ise en yüksek algıya "kendine inanç boyutu"nda sahip oldukları belirlenmiştir.

Çalışmada elde edilen bu bulgular, ilgili çalışma sonuçları tarafından desteklenmektedir. Atalay (2020), Ardahan Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencileri üzerinde yürüttüğü çalışmasında, öğrencilerin orta düzeyde bir istihdam edilme algılarının olduğunu ve genel istihdam edilebilme algı ortalamalarının 3,18±0,68; öğrencilerin kendine güven alt boyut ortalamasının ise 3,51±0,8 olduğunu tespit etmiştir. Çoban ve Karaman'ın (2013) araştırmaları sonucunda elde ettikleri "Spor Yöneticiliği Bölümünde eğitim alan öğrencilerin geleceğe dair istihdam beklentilerinin yüksek olduğu bulgusu"nun ise dolaylı da olsa bu araştırma sonucunu desteklediği söylenebilir.

Zamanımızda rekreasyon arayışı ve sağlık kaygısı gibi sebeplerden dolayı egzersiz ve sporun toplumsal hayatta değeri giderek yükselmektedir. Bundan dolayı beden eğitimi ve spor konusunda eğitim alan öğrencilerin istihdamı önem teşkil etse de bu alandaki istihdam imkânlarının daralması büyük bir tezatlık meydana getirmektedir. Bu tezatlığı vurgulayan Yıldız ve Tüfekçioğlu (2008), beden eğitimi

ve spor bilimlerinden mezun olan öğrencilerin hem kamu sektöründe hem de özel platformlarda iş bulabilme olanaklarının düşük olduğunu bildirmektedir. Bu düşüncenin ilgili alandaki başka araştırmalarda da ifade edildiği görülmektedir. Seçer (2013), yetersiz istihdam ile ilgili çalışmasında, spor bilimlerinden mezun olan fertler için eksik istihdam ve işsizliğin önemli bir problem haline dönüştüğünü belirtmektedir.

Ataçocuğu ve Zelyurt (2017), eksik istihdamın pek çok sektörde olduğu gibi spor alanında da ortaya çıkan bir problem olduğunu bildirirken, Kırımoğlu (2010) spor alanında mezun öğrenciler için bir istihdam sıkıntısının varlığına atıfta bulunmuştur. Çerez (2004) ise bu sıkıntının spor sektörü özelinde yaşanmasını spor bilimleri kapsamında yükseköğretim kurumlarının ihtiyaçtan fazla bulunmasına bağlamış ve gereksinim fazlası kurum ve öğrencilerin bulunması nedeniyle öğrencilerin kendi alanları haricindeki farklı sektörlere kaydıklarını ifade etmiştir.

Bazı araştırmacılar ise problemin kaynağının ihtiyaç fazlası öğrenci ve kurum olmadığına dikkat çekmektedir. Örneğin, Özen ve ark'ın (2012) yaptıkları çalışmada katılımcıların %63'ü spor kulüplerinin alanında eğitimli spor elemanlarını istihdam etmediğini, %69'u ise Gençlik Spor Bakanlığı'nın BESYO mezunlarını yeterince istihdam etmediğini bildirmiştir. Turgut ve ark (2004) gerçekleştirdikleri bir araştırmada, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarındaki antrenörlük eğitimi ve spor yöneticiliği eğitimi alan öğrencilerin mezun olduktan sonra olası istihdam edilme kaygısını yaşayıp yaşamadıklarını araştırmışlar, öğrencilerin yaklaşık %72'sinin "Evet" olarak görüş belirttiklerini, dolayısıyla istihdam konusunda kaygılı olduklarını belirlemişlerdir.

5.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Tartışma ve Yorum

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmen adaylarının genel işsizlik kaygılarının orta düzeyde olduğu, alt boyutlar açısından ise en yüksek işsizlik kaygısına neden olan faktörün "istihdamdaki daralma ve iş gücü ihtiyacındaki azalma" olduğu tespit edilmiştir.

Bu bulguların, ilgili alan yazında bulunan çalışma bulguları ile paralellik gösterdiği ve ilgili araştırmaların işsizlik kaygısı düzeyini orta ve yüksek düzeyde saptadıkları görülmektedir (Turgut ve ark 2004, Tekin Tayfun ve Korkmaz 2016,

İşlek 2018, Yetişensoy ve Şahin 2020, Çetinceli ve Tüzün 2022). Kaya (2022), spor bilimlerinde eğitim gören öğrencilerin işsizlik kaygı durumlarının hem ölçek ortalamasının hem de bütün alt boyutlarda orta seviyede olduğunu belirlemiştir. Ayrıca aynı çalışmada en yüksek ortalamaya sahip işsizlik kaygısı alt boyutunun istihdamdaki daralma ve iş gücü ihtiyacındaki azalmada görüldüğü saptanmıştır. Balkaya (2017) yaptığı araştırma sonucunda, üniversite son sınıf öğrencilerinin işsizlik kaygısı ve girişimcilik niyeti ilişkisini incelemiş ve tüm üniversite öğrencilerinin işsizlik kaygılarının genel olarak orta düzeyde olduğunu saptamıştır. Benzer şekilde Güney ve Çelik (2019) sosyal sermaye ile işsizlik kaygısı arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmalarında, Atatürk Üniversitesi İşletme ve İktisat Bilimleri Fakültesi son sınıf öğrencilerinin işsizlik kaygısı ortalamalarının orta seviyede olduğunu tespit etmişlerdir. İşlek (2018) Spor Yöneticiliği Bölümü öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmasında, öğrencilerin işsizlik kaygılarının yüksek olduğunu sonucuna ulaşmıştır. Çetinceli ve Tüzün (2022) Sosyal Bilimler Bölümü ile Finans, Bankacılık ve Sigortacılık Bölümü öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmasında yüksek işsizlik kaygısı belirlerken, bu kaygıya neden olan en yüksek etkenin, öğrencilerin ekonomideki daralmadan dolayı ortaya çıkan istihdam zorlukları algısı olduğunu saptamıştır.

Bu noktada Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünden mezun olacak öğrencilerinin genel sorununun, "iş imkanlarının mezun sayılarına oranla daha düşük olmasıdır" düşüncesi kabul edilebilir. Ayrıca ekonomik daralma ile beraber istihdam olanaklarında daralmanın yaşanması, bu algının bir nedeni olarak gösterilebilir.

5.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Tartışma ve Yorum

Beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilirlik algıları konusunda, kadın ve erkek öğrenciler arasında bir farklılık olmadığı yani benzer algılara sahip oldukları tespit edilmiştir. İşsizlik kaygılarının ise cinsiyete göre farklılaştığı ve kadın öğrencilerin daha fazla işsizlik kaygısı taşıdıkları belirlenmiştir.

Bu sonuçlara göre, beden eğitimi öğretmen adaylarının cinsiyetleri istihdam edilebilirlikleri bakımından belirleyici bir etkiye sahip değildir. Bunun yanında cinsiyetin işsizlik kaygı ölçeğinin çevresel ve sosyal baskı alt boyutu üzerinde belirleyici bir etkisinin olduğu, kadın öğrencilerin erkeklere göre çevresel ve sosyal

baskılardan daha fazla etkilendikleri, bu durumun da kendilerine daha fazla işsizlik kaygısı olarak yansıdığı, diğer alt boyutlarda ise kadın ya da erkek öğrencilerin eşit düzeyde kaygı duydukları söylenebilir.

Bu kapsamda literatür incelendiğinde benzer konuda yapılan çalışmaların bazıları (Öktem Özgür 2014, Taze 2019, Atalay 2020) bu sonuçları desteklerken bazı araştırma sonuçlarının (Keskin 2020) ise farklı olduğu görülmektedir.

Öktem Özgür (2014) çalışmasında, işsiz kadın ve erkek katılımcılar arasında istihdam edilebilirlik algısı açısından anlamlı bir farklılaşma olmadığını belirlemiştir. Benzer şekilde Taze (2019) araştırması sonucunda, katılımcıların cinsiyet değişkenine göre istihdam edilebilme algısı düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulmamıştır. Atalay (2020), Beden Eğitimi ve Spor Bölümü öğrencilerinin cinsiyet açısından istihdam edilebilme algılarında anlamlı bir farklılaşmanın bulunmadığını belirtmiştir. Bu araştırma sonuçlarıyla çelişecek şekilde Keskin (2020) ise çalışmasında, kadın ve erkek katılımcıların algılanan istihdam edilebilirlik ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğunu belirlemiştir.

Gümüşay'ın (2014) çalışmasına göre öğrencilerin istihdam edilebilirlik, hırs ve üniversiteye bağlılık düzeylerinde, cinsiyetten kaynaklı bir farklılık olup olmayacağını test etmek amacıyla yapılan istihdam edilebilirlik ölçeğinin, üniversite ve bölümün marka gücü alt boyutunda ve üniversiteye bağlılıkta, erkek öğrencilerle kadın öğrenciler arasında istatistiksel bakımdan anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Kadın öğrencilerin istihdam edilebilirlik ölçeği, üniversite ve bölümün marka gücü alt boyutu sıra ortalaması, erkek öğrencilerin sıra ortalamasına göre ve kadın öğrencilerin üniversiteye bağlılık düzeyi sıra ortalaması erkek öğrencilerin sıra ortalamasına göre daha yüksektir. Bu çalışmalardan farklı olarak, Yetişensoy'un (2019) yapmış olduğu çalışmada, istihdamdaki daralma alt boyutunda gruplar arası anlamlı bir farklılık çıkmamıştır. Yine Özen'in (2021) çalışmasında, istihdamdaki daralma ve iş gücü ihtiyacındaki azalmanın etkisi alt boyutu puanlarına bakıldığında, cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

Ölçek ortalamaları incelendiğinde erkeklerin algılanan istihdam edilebilirlik algısının, kadınların algılanan istihdam edilebilirlik algısından daha yüksek olduğu söylenebilir. Ülkemizde özellikle kamusal alanda cinsiyete bağlı bir istihdam

politikasının bulunmaması, cinsiyet değişkeni yönünden anlamlı bir farklılık ortaya çıkarmamış olabilir. Fakat hem Avrupa geneli hem de ülkemizde, özel sektörde spor alanında erkek istihdam oranının kadınlardan çok daha fazla olduğu ve özellikle yönetim ve liderlik pozisyonlarında erkeklerin baskın olduğu bildirilmektedir (Hartmann-Tews ve Pfister 2005).

Kadın öğrencilerin daha fazla işsizlik kaygısı taşımalarının, toplumda genel anlamda kadınların erkeklere oranlara daha çok baskı altında olduğu ya da yapılan olumsuz eleştirileri daha çok hissetmelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Ayrıca, kadın öğrencilerin sürekli kaygı düzeylerinin erkek öğrencilerden daha yüksek olması ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin istihdam piyasasına olumsuz etkilerinin bu sonuca etki ettiği ifade edilebilir. Nitekim TÜİK, 2021-2022 döneminde eğitim düzeyine göre temel işgücü göstergelerinde bulunan yükseköğretim mezunu olanların istihdam edilebilme göstergeleri incelendiğinde de erkeklerin istihdam edilme durumunun kızların istihdam edilme durumundan ortalama %20 daha yüksek olduğu gözlenmektedir. Bu göstergeler de kadınların, erkeklere göre daha güç iş bulduklarının bir işaretidir.

Literatürde bu konuda benzer özellikler taşıyan çalışmalar yer almaktadır. Tekin (2015), Taşgın ve ark (2017), Çetinceli ve Tüzün (2022) çalışmalarında benzer olarak kadın üniversite öğrencilerinin işsizlik kaygı durumlarının erkeklerin kaygı durumlarına göre daha fazla olduğunu belirlemiştir. Hatta Dursun ve Aytaç (2009) ile Turaç ve Donar (2017), farklı üniversite bölümlerinde eğitim alan üniversite öğrencileriyle yaptıkları araştırmalarında, işsizlik kaygısının kız öğrencilerde daha fazla olduğunu tespit etmişlerdir. Çalışmalarda bu durum genel itibariyle çalışma hayatına girişte görülen toplumsal cinsiyet eşitsizliğine yordanmıştır. Tekin'in (2015) çalışmasında, araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin genel işsizlik kaygısı grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur. Kadın üniversite öğrencilerinin genel işsizlik kaygısı puanları, erkek üniversite öğrencilerinin genel işsizlik kaygısı puanlarından yüksek bulunmuştur. Çetinceli ve Tüzün (2022), üniversitede eğitim alan kadın öğrencilerin işsizlik kaygısının, iş bulmak için yeteri kadar donanıma ve iyi eğitime sahip olmama düşüncesinden ortaya çıkan niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği faktörüne ait ortalamalarının, erkek öğrencilerin kaygı ortalamalarından daha fazla olduğunu saptamıştır.

Bazı çalışmalarda ise işsizlik kaygısında kız ve erkekler arasındaki kız öğrenciler lehine olan farklılaşmanın desteklenmediği görülmektedir (Çakmak ve Hevedanlı 2004, Kıcır 2010, İşlek 2018, Akgün 2019, Aloğlu 2020, Yetişensoy 2019, Kaya 2022).

Çakmak ve Hevedanlı (2004) araştırmalarında, cinsiyete göre işsizlik kaygısının istatistiksel olarak farklılaşmadığını belirlemiş ancak kadın öğrencilerin işsizlik kaygısı puanlarının erkek öğrencilerden fazla olduğunu tespit etmişlerdir. Aloğlu (2020) yaptığı çalışmasında, bizim çalışmamızdan farklı olarak cinsiyet değişkenine göre karşılaştırıldığında kadın ve erkek öğrenciler arasında işsizlik kaygısını benzer düzeyde bulmuştur. Akgün (2019), üniversite öğrencilerinin girişimcilik niyeti ile işsizlik kaygısı arasında ilişkiyi incelemiş ve öğrencilerin işsizlik kaygılarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşmadığını belirlemiştir.

Yetişensoy (2019) yaptığı çalışma sonucunda, bilgi ve beceri eksikliği, çevresel ve sosyal baskı ve kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği alt boyutlarında erkek öğretmen adayları lehinde anlamlı bir farklılaşmanın olduğunu belirlemiştir. Genel işsizlik kaygısı düzeylerine bakıldığında ise erkek ve kadın öğretmen adayları arasında işsizlik kaygısı açısından anlamlı bir farklılık olmadığı ancak erkek öğretmen adaylarının işsizlik kaygılarının kadın öğretmen adaylarına göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. İşlek (2018) Spor Yöneticiliği Bölümünde eğitim gören öğrencilerin işsizlik kaygıları, genel kaygıları ve depresyon düzeylerini belirlemeye çalışmış ve spor bölümü öğrencilerinin işsizlik kaygılarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşmadığını belirlemiştir. Kıcır (2010) ise "üniversite son sınıf öğrencilerinde işsizlik kaygısı" adlı çalışmasında, genel kaygı puanı açısından gruplar arasında farkın anlamlı olduğunu ve erkek öğrencilerde belirlenen genel kaygı düzeyinin kadın öğrencilere göre son derece yüksek olduğunu belirlemiştir. Kaya (2022), Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nde eğitim alan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Antrenörlük Eğitimi, Spor Yöneticiliği ve Rekreasyon bölümlerindeki öğrenciler üzerinde yaptığı çalışmasında, kadın ve erkek öğrencilerin benzer işsizlik kaygı düzeyine sahip olduğunu tespit etmiştir.

5.4. Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Tartışma ve Yorum

Araştırma sonucunda, beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilirlik algılarının yaş değişkeninden etkilenmediği belirlenmiştir. İşsizlik kaygılarının ise yaşa göre farklılaştığı, yaşın artmasıyla birlikte öğrencilerin işsizlik kaygılarının da arttığı belirlenmiştir.

Elde edilen bu sonuçlara göre, beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilirlik algılarının yaş gruplarına göre farklılık göstermediği, bir başka ifade ile aynı istihdam edilebilme algısına sahip oldukları söylenebilir. Aynı durum işsizlik kaygı ölçeğinin istihdamdaki daralma ve iş gücü ihtiyacındaki azalmanın etkisi, çevresel ve sosyal baskı, kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği alt boyutlarında da söz konusudur. Ancak öğrencilerin yaşlarının işsizlik kaygıları üzerinde belirleyici etkilerinin olduğu ve 21-23 yaş grubunun niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliğine yönelik kaygılarının 18-20 yaş grubundaki öğrencilerden daha yüksek olduğu söylenebilir.

Alan yazında araştırmanın bu bulgusunu destekleyen çalışma sonuçları mevuttur. Temel ve Mas (2018) tarafından yapılan bir çalışmada, beden eğitimi ve spor öğretmenliği öğrencilerinin kariyer geleceği algılarında yaş değişkenine göre anlamlı bir fark bulunamamıştır. Kalafat (2014) yapmış olduğu çalışmasında yaş değişkenine göre anlamlı fark bulmamıştır. Öktem Özgür (2014) çalışmasında, farklı yaşlara sahip katılımcılar arasında istihdam edilebilirlik algısı açısından anlamlı bir farklılaşma olmadığını belirlemiş ve yaş değişkeni ile istihdam edilebilirlik arasında ilişkinin olmadığını vurgulamıştır.

Literatürde bu sonuçla benzer olmayan çalışmalar da bulunmaktadır. Örneğin Atalay (2020), yaş açısından Beden Eğitimi ve Spor Bölümü öğrencilerinin istihdam edilebilirlik algı ölçeğinde ve alt boyutlarında anlamlı bir farklılaşmanın olduğunu belirtmiştir.

Bireyler genellikle, herhangi bir alanda aldıkları eğitim sonucunda, mesleklerini icra edecekleri bir ortamda bulunmak isterler. Bir mesleği yapma, bir iş sahibi olma isteği, tüketici konumundan üretici konumuna geçme duygusundan kaynaklanır. Mezuniyetlerinden hemen sonra meslek sahibi olmaları, üzerlerindeki baskıyı ve dolayısıyla kaygıyı azaltır. Ancak mesleğe başlamaları ne kadar gecikirse,

bir başka ifade ile yaşları ilerledikçe, hala bir meslek sahibi olamamanın getirdiği stres ve sıkıntıyı daha yoğun yaşayacaklardır. Bu anlamda, araştırmanın yaş arttıkça işsizlik kaygısının da arttığı bulgusunun doğal, normal ve genellenebilir olduğu söylenebilir. Araştırmanın bu sonucunun Atalay'ın (2020) araştırma sonucuyla çelişmesi, grup farklılığından kaynaklanmış olabilir.

Araştırmanın bu bulgusu, ilgili araştırma sonuçları tarafından desteklenmektedir. Uzundağ ve ark (2020), beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının mesleki kaygı durumlarının incelenmesine yönelik araştırmalarının sonucunda, yaş değişkeninin mesleki kaygı düzeylerini artırdığını belirlemişlerdir. Benzer şekilde Üstün ve ark (2014) yaptıkları araştırmaları sonucunda, yaş ilerledikçe işsizlik kaygı düzeylerinin arttığını saptamışlardır.

Alan yazında çalışmanın bulgusundan farklı sonuçlara ulaşılmış araştırmalar da mevcuttur. Kaya (2022), spor bilimlerinde eğitim gören üniversite öğrencilerinin işsizlik kaygılarının yaş değişkeni ile anlamlı bir ilişkisinin olmadığını belirlemiştir. Eren (2020), işsizlik kaygısı ve bu ölçeğin alt boyutları açısından yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık bulmamıştır. Akgün (2019), bireylerin yaş değerleri ile işsizlik kaygısı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki elde etmemiştir. İşlek (2018), Spor Yöneticiliği Bölümünde eğitim gören öğrenciler üzerinde bir çalışma gerçekleştirmiş ve öğrencilerin işsizlik kaygılarının yaşa göre farklılaşmadığını belirlemiştir. Kaya (2022) çalışmasında, yaş değişkenine göre öğrencilerin işsizlik kaygılarının farklılaşmadığını belirlemiştir.

Yaş ile işsizlik kaygısının paralel olması beklenir. Başka bir ifade ile yaş ilerledikçe bireylerin işsizlik kaygısının artması gerekir. Bu araştırma sonucu da bu yargıyı desteklemektedir. Ancak alan yazında birçok araştırma bulgusu, yaş ile işsizlik kaygısı arasında anlamlılık elde etmemiştir. Bu sonuçların, iş arayışında olan bireylerin zaman içinde içinde bulundukları durumu kanıksamaları ve hatta bıkkınlık yaşamaları nedeniyle kabullenişlerinden kaynaklandığı söylenebilir.

5.5. Araştırmanın Beşinci Alt Problemine İlişkin Tartışma ve Yorum

Araştırma sonucuna göre, beden eğitimi öğretmen adaylarının kardeş sayılarının istihdam edilebilirlik algıları üzerinde herhangi bir etkisi yoktur. İşsizlik

kaygılarının ise kardeş sayılarına göre farklılaştığı, kardeş sayısı arttıkça işsizlik kaygılarının da arttığı belirlenmiştir.

Elde edilen bu sonuçlara göre, beden eğitimi öğretmen adaylarının kardeş sayılarının istihdam edilebilme algıları üzerinde bir etkisi yoktur ancak işsizlik algıları üzerinde belirleyici etkileri vardır. Daha fazla kardeş sayısına sahip olan öğrencilerin daha fazla işsizlik kaygısı yaşadıkları, hiç kardeşi olmayan öğrencilerin ise en düşük düzeydeki işsizlik kaygısına sahip bireyler oldukları söylenebilir.

Yapılan alan yazın araştırmaları sonucunda, araştırmanın bu bulgusunu destekleyen çalışma sonuçlarına ulaşılmıştır. Yapılan çalışmaya benzer biçimde, Kaya'nın (2022) çalışmasında, çevresel ve sosyal baskı alt boyutunda 4 kardeş olan katılımcıların puanlarının 2 kardeş olan katılımcılardan daha yüksek olduğu görülmektedir.

5.6. Araştırmanın Altıncı Alt Problemine İlişkin Tartışma ve Yorum

Araştırma sonucuna göre, beden eğitimi öğretmen adaylarının anne mesleklerinin hem istihdam edilebilme algıları üzerinde hem de işsizlik kaygıları üzerinde herhangi bir etkisi yoktur.

Bu sonuçlara göre, beden eğitimi öğretmen adaylarının anne mesleklerinin istihdam edilebilirlik algıları ve işsizlik kaygıları üzerinde belirleyici bir etkisinin olmadığı, bir başka ifadeyle öğrenci anneleri hangi mesleği icra ederlerse etsinler öğrencilerin benzer düzeyde istihdam edilebilirlik algısına ve işsizlik kaygısına sahip oldukları ifade edilebilir.

Alan yazın taramasında araştırmanın bu bulgusunu destekleyen çalışma sonuçlarına ulaşılmıştır. Temel ve Mas (2018), Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin kariyer geleceği algı düzeylerini inceledikleri araştırmaları sonucunda, anne mesleğinin istihdam edilebilirlik algısı ve işsizlik kaygısı üzerinde bir etkisinin bulunmadığını tespit etmişlerdir. Aynı şekilde Kalafat (2014), kariyer geleceği algısını etkileyen kişisel faktörlerin belirlenmesine yönelik bir model çalışması yapmış, çalışması sonucunda ilgili değişkenlerin anne mesleğine bir etkisinin olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

5.7. Araştırmanın Yedinci Alt Problemine İlişkin Tartışma ve Yorum

Araştırma sonucuna göre, beden eğitimi öğretmen adaylarının baba mesleklerinin hem istihdam edilebilme algıları üzerinde hem de işsizlik kaygıları üzerinde herhangi bir etkisi yoktur.

Bu sonuçlara göre, beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilirlik algıları ve işsizlik kaygıları baba mesleği değişkeninden etkilenmemektedir. Bir başka ifadeyle, öğrenci babaları hangi mesleği icra ederlerse etsinler, öğrencilerin benzer düzeyde işsizlik kaygısı ve istihdam edilebilirlik algısına sahip oldukları ifade edilebilir.

Temel ve Mas (2018) tarafından yapılan bir çalışmada, beden eğitimi ve spor öğretmenliği öğrencilerinin kariyer geleceği algılarının baba öğrenim durumu değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve kariyer geleceği açısından baba öğrenim durumu değişkenine göre anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Buna göre babası ilkokul mezunu olan öğrencilerin ortaokul ve lise mezunu olanlara göre kariyer geleceği konusunda daha iyimser oldukları ifade edilmektedir. Bu sonuç, dolaylı da olsa araştırma sonucunu destekler niteliktedir.

Anne ve baba mesleklerine göre öğrencilerin işsizlik kaygısı ve istihdam edilebilirlik algılarının farklılaşmamasının, mesleki farklılıklar nedeniyle olduğu, diğer bir ifadeyle anne ve baba mesleklerinin öğrencilerin mesleki kariyerleri üzerinde bir etkisinin olmadığı değerlendirilmektedir.

5.8. Araştırmanın Sekizinci Alt Problemine İlişkin Tartışma ve Yorum

Araştırma sonucuna göre, beden eğitimi öğretmen adaylarının aile aylık gelirlerinin istihdam edilebilirlik algıları üzerinde önemli bir etkisi vardır. İşsizlik kaygıları ise aile aylık gelir durumundan etkilenmemektedir.

Elde edilen bu sonuçlara göre, beden eğitimi öğretmen adaylarının aile aylık gelirlerinin, istihdam edilebilirlik algılarının üniversite prestiji ve kendine olan inanç alt boyutları üzerinde önemli etkisi vardır. Buna göre, daha yüksek aile aylık gelirine sahip öğrencilerin istihdam edilebilirliğe yönelik algıları da daha yüksek düzeyde olmaktadır. Aile aylık gelirlerinin işsizlik kaygıları üzerinde ise bir etkisi yoktur.

Yapılan alan yazın taramasında, araştırmanın aile aylık gelirinin istihdam edilebilirlik algıları üzerinde etkisi vardır bulgusunu destekleyen çalışma sonuçlarına ulaşılamamıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen, öğretmen adaylarının işsizlik kaygılarının aile gelir durumundan etkilenmediği bulgusu bazı araştırma sonuçları tarafından desteklenmektedir. Tekin Tayfun ve Korkmaz (2016) tarafından yapılan bir araştırmada, Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencileri üzerinde çalışılmış ve ailenin aylık gelir durumlarının öğrencinin yaşadığı işsizlik kaygısına etki etmediği bulgusuna ulaşılmıştır. Ancak ölçek puan ortalamalarına göre, işsizlik kaygısı yüksek olan öğrencilerin toplam aylık gelirinin düşük olduğu sonucuna varılmıştır. İşlek (2018) ise Spor Yöneticiliği Bölümünde okuyan öğrencilerin işsizlik kaygılarının öğrencilerin sosyo-ekonomik durumlarına ve ailelerinin gelir durumlarına göre farklılaşmadığını bildirmiştir. Çolakoğlu ve ark (2017) araştırmasında, katılımcıların işsizlik kaygısının ailenin gelir düzeyine göre farklılaşmadığı sonucunu elde etmiştir. Akgün (2019) katılımcı öğrencilerin aile gelir düzeylerine göre işsizlik kaygılarının değişmediğini belirlemiştir. Benzer şekilde Uzundağ ve ark (2020), beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının mesleki kaygı durumlarının incelenmesine yönelik yaptıkları araştırmaları sonucunda, aylık gelir düzeyi değişkeninin öğrencilerin mesleki kaygı düzeylerinde anlamlı bir farklılığa neden olmadığını tespit etmişlerdir.

Ancak, bu çalışma sonuçlarından farklı olarak Kaya'nın (2022) çalışmasında, gelir durumu ile işsizlik kaygısı toplam puanı ve tüm alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğu belirlenmiştir. Ölçek toplam puanı, istihdamdaki daralma ve iş gücü ihtiyacındaki azalmanın etkisi, çevresel ve sosyal baskı ve niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği alt boyutlarında gelir durumu kötü olan katılımcıların puanlarının gelir durumu orta ve iyi olan öğrencilerinden daha yüksek olduğu; kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği boyutunda gelir durumu orta ve kötü olan katılımcıların puanlarının gelir durumu iyi olan öğrencilerinden daha yüksek olduğu görülmüştür.

5.9. Araştırmanın Problem Cümlesine İlişkin Tartışma ve Yorum

Araştırma sonucuna göre, beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilme algıları ile işsizlik kaygıları arasında anlamlı ve negatif yönlü bir

korelasyon ilişkisi vardır. Buna göre, istihdam edilebilme algıları yüksek olan öğrencilerin işsizlik kaygıları daha düşük düzeydedir.

Alan yazında araştırmayla aynı konuyu içeren bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu nedenle literatür daha geniş kapsamlı taranmış ve benzer konulu araştırmalar incelenmiştir.

Güney ve Çelik (2019) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada, sosyal sermaye ile işsizlik kaygısı arasında negatif yönlü bir ilişki olduğu ve sosyal sermaye düzeyleri yüksek olan bireylerin işsizlik kaygılarının azaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Ergül (2019) tarafından yapılan çalışmada, işsizlik kaygısı ile bireylerin benlik saygısı arasında negatif yönlü ilişki olduğu ortaya konmuştur. Çalışkan (2019), çalışanların örgütsel değişim ile işsiz kalma algıları arasındaki ilişkide istihdam edilebilirliğin düzenleyici rolünü incelemiş ve düşük istihdam edilebilirlik algısının işsiz kalma algısını çoğalttığını, yüksek istihdam edilebilirlik algısının ise tampon etki vazifesi üstlenerek işsiz kalma algısını düşürdüğü tespit etmiştir. Yani araştırmada istihdam edilebilirlik algısı ile işsiz kalma (iş güvencesizliği) algısı arasında negatif bir ilişkinin olduğu ortaya konulmuştur. Öktem Özgür (2014) ise kariyer değerleri ve algılanan istihdam edilebilirlik arasındaki ilişkiyi, 409 işsiz birey üzerinde incelemiş ve işsizlerin istihdam edilebilirlik algısı ile teknik-işlevsel, otonomi, hizmet, kimlik, yönetim becerisi, çeşitlilik ve girişimci kariyer değerleri arasında anlamlı ilişki olduğunu saptamıştır.

Yetişensoy ve Şahin (2020) çalışmasında genel not ortalaması en yüksek olan sosyal bilgiler öğretmenliğinde eğitim gören öğrenci grubunun işsizlik kaygısı ölçeği ve ölçeğin "niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği", "kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği" ve "sosyal ve çevresel baskı" alt boyutlarında gruplar içinde en az işsizlik kaygısına sahip olan grubu meydana getirdiğini bildirmiş ve akademik olarak daha başarılı öğrencilerin özgüven düzeylerinin yüksek olmasına bağlı olarak daha az işsizlik kaygısı yaşadıklarını iddia etmiştir. Özgüven düzeyi yüksekliğinin istihdam edilebilirlik algısını doğrudan veya direkt olarak etkilediği düşünülürse, bu sonucun bu çalışmanın bulgusunu desteklediği ön görülebilir.

Öğrencilerde istihdam edilebilirlik algısı mental açıdan rahatlamaya neden olabilmekte ve psikolojik iyi oluşu desteklemektedir. Zira Alkın ve Öksüz (2020),

Wanberg (2012), De Cuyper ve ark (2008) çalışmalarında bireylerin istihdam edilebilirlik, psikolojik iyi oluş ve yaşam doyumu arasında pozitif yönlü anlamlı ilişkinin olduğu kanıtına ulaşmışlardır. Tespit edilen bu sonuçlar, bu çalışmanın istihdam edilebilirlik ile işsizlik algısı arasındaki negatif ilişkiyi açıklamada da yol göstermektedir. Nitekim istihdam edilebilirlik algısı yüksek olan bireylerin psikolojik açıdan iyi olmaları ve yüksek yaşam doyumlarına sahip olmaları, genel kaygı düzeylerini düşüreceği gibi işsizlik kaygılarına da etki edebilecektir.

Tüm yukarıda ifade edilen bu çalışmaların sonuçları da dikkate alındığında, mesleği ile ilgili alanda yeterli düzeyde iş imkânı olduğunu düşünen bir bireyin gelecekte iş bulamama endişesinin azalacağı, dolayısıyla istihdam edilebilme algısı ile işsizlik kaygısı arasındaki bu ters korelasyon ilişkisinin öngörülen bir sonuç olduğu değerlendirilmektedir.

6. SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırma sonucunda elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan genel sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

6.1. Sonuçlar

Araştırma sonunda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

1. Beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilirlik algıları orta düzeydedir.

2. Beden eğitimi öğretmen adaylarının işsizlik kaygıları orta düzeydedir.

3. Beden eğitimi öğretmen adaylarının cinsiyetlerinin istihdam edilebilirlik algılarına bir etkisi yoktur. İşsizlik kaygıları üzerinde ise etkisi vardır.

4. Beden eğitimi öğretmen adaylarının yaşlarının istihdam edilebilirlik algılarına bir etkisi yoktur. İşsizlik kaygıları üzerinde ise etkisi vardır.

5. Beden eğitimi öğretmen adaylarının kardeş sayılarının istihdam edilebilirlik algıları üzerinde bir etkisi yoktur. İşsizlik kaygıları üzerinde etkisi ise vardır.

6. Beden eğitimi öğretmen adaylarının anne mesleklerinin hem istihdam edilebilirlik algıları üzerinde hem de işsizlik kaygıları üzerinde bir etkisi yoktur.

7. Beden eğitimi öğretmen adaylarının baba mesleklerinin hem istihdam edilebilirlik algıları üzerinde hem de işsizlik kaygıları üzerinde bir etkisi yoktur.

8. Beden eğitimi öğretmen adaylarının aile aylık gelirlerinin istihdam edilebilirlik algıları üzerinde bir etkisi vardır. İşsizlik kaygıları üzerinde etkisi ise yoktur.

9. Beden eğitimi öğretmen adaylarının istihdam edilebilirlik algıları ile işsizlik kaygıları arasında anlamlı ve negatif yönlü bir korelasyon ilişkisi vardır.

6.2. Öneriler

Araştırma sonunda aşağıdaki aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

1. Beden eğitimi öğretmen adayı üniversite öğrencilerinin her ne kadar orta düzeyde bir işsizlik kaygısı ve istihdam edilebilirlik algılarının bulunduğu tespit edilse ve bunun günümüz şartlarında diğer meslek alanlarına göre nispeten düşük düzeyde olduğu değerlendirilse de öğrencilere ilerdeki iş veya meslek imkanları daha iyi tanıtılmalıdır.

2. Beden eğitimi alanının sadece okullarda öğretmenlik yapmayı kapsamadığı unutulmamalı, toplumun geneline yayılabilecek bir sportif aktivite plan ve programı geliştirilmelidir. Örneğin, bu konuda profesyonel sporcular danışmanlık, mentorluk, koçluk, uzmanlık vb. sunulabilir veya günümüzde giderek yaygınlaşan ve toplum tarafından kabul gören spor salonlarına profesyonel destek sağlanabilir. Bu sayede, beden eğitimi öğrencilerinin iş veya istihdam imkanları genişletilebilir.

3. Çalışmada, kadın öğrencilerin daha fazla iş kaygısı yaşadıkları ortaya konmuştur. Bu durumun sosyo-kültürel nedenlerle ortaya çıktığı düşünülmektedir. Dolaysıyla, kadın bireylere yönelik kaygılarını giderici bazı düzenlemeler yapılması önerilmektedir. Örneğin, günümüzde birçok okulda beden eğitimi öğretmeni eksikliği olduğu bilinmektedir. Bu kadrolara daha fazla kadın öğretmen ataması yapılabilir veya daha önce ifade edildiği üzere, spor salonlarında kadın sporcu olarak istihdamı düşünülebilir.

4. Alan yazın incelemesinde, beden eğitimi öğrencilerinin istihdam algıları ve işsizlik kaygılarına yönelik az sayıda çalışma olduğu görülmüştür. Bu bağlamda, farklı demografik özellikler içeren yeni akademik çalışmalar yapılarak literatüre katkı sağlanması önerilmektedir.

5. İlerde yapılacak çalışmaların, ekonomik ve akademik olarak desteklenmesi önerilmektedir. Bu sayede beden eğitimi ve spor alanında uzmanlaşmaya veya profesyonelleşmeye daha fazla katkı sağlanabilir.

7. KAYNAKLAR

Ağdacı A, 2021. Sekizinci sınıf matematik kaygısı yaşayan öğrencilerin kaygılarının sebeplerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Akgün S, 2019. Üniversite öğrencilerinin girişimcilik niyeti ile işsizlik kaygısı arasındaki ilişki. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

Akgün A, Gönen, S, Aydın, M, 2007. İlköğretim fen ve matematik öğretmenliği öğrencilerinin kaygı düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 6(20), 283-299.

Akıncı M, 2016. Yüksek öğretimli gençliğin işsizlik kaygısı ve çalışma hayatı algısı: Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencileri üzerine bir uygulama. Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Isparta.

Alkın S, Öksüz Y, 2020. Üniversite öğrencilerinin algılanan gelecekteki istihdam edilebilirlik, psikolojik iyi oluş ve yaşam doyumları arasındaki ilişkinin İncelenmesi. Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi, 5(2), 211-219.

Alkın S, Korkmaz O, Balcı Çelik S, 2020. Algılanan gelecekteki istihdam edilebilirlik ölçeğinin Türkçeye uyarlanması. İş ve İnsan Dergisi, 7(1), 33-47.

Aloğlu A, 2020. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında öğrenim gören öğrencilerin işsizlik kaygı düzeylerinin bölüm değişkenine göre karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Burdur.

Ataçocuğu MŞ, Zelyurt MK, 2017. Spor Bilimleri Fakülteleri mezunlarının işsizlik deneyimleri üzerine nitel bir araştırma. Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi, 1, 70-97.

Atalay A, 2020. İstihdam edilebilir miyim? Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin istihdam edilebilme algıları: Ardahan Üniversitesi örneği. Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi, 11(3), 245-257.

Aycan A, Üzüm H, 2019. Beden eğitimi öğretmen adaylarının mesleki kaygıları. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 19(3), 745-753.

Aydın A, 2021. Eğitim harcamaları ve işsizlik ilişkisi: OECD ülkeleri için panel nedensellik analizi. Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

Bahçeci O, Kurtay M, Polat İ, Yüce İ, 2023. Spor eğitimi öğrencilerinin işsizlik kaygı durumları ile genel kaygı düzeyleri. Beden Eğitimi Spor Sağlık ve Efor Dergisi, 1, 69-79.

Balkaya E, 2017. Üniversite son sınıf öğrencilerinde işsizlik kaygısı ve girişimcilik niyeti ilişkisi: Tra1 bölgesi örneği. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Baltaş A, Baltaş Z, 1993. Stres ve başa çıkma yolları (14. Basım). İstanbul, Remzi Kitabevi.

Bayar A, Düzgünce A, Caner SM, 2022. Beden eğitimi öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin geleceğe yönelik kaygıları. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 11(2), 108-117.

Bayrak Y, 2020. Türkiye'de genç işsizliği ve yükseköğretim öğrencileri arasında işsizlik arasında işsizlik kaygısı: Bir alan araştırması örneği. Yüksek Lisans Tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.

Bingöl H, Çoban B, Bingöl Ş, Gündoğdu C, 2012. Üniversitelerde öğrenim gören taekwondo milli takım sporcularının maç öncesi kaygı düzeylerinin belirlenmesi. Spor Bilimleri Dergisi, 14(1), 121-125.

Bingöl 2022. https://www.bingol.edu.tr/media/205521/sayt-bolum9-Arastirma-Yontem-ve-Teknikleri nin-Secimi.pdf, Erişim tarihi: 10 Aralık 2022.

Bora A, 2019. Okul öncesi eğitime devam eden çocukların kaygıları ile ebeveynlerinin kaygıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.

Bostancı Y, 2020. İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin matematik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi ve matematik kaygısını oluşturan etmenlerin belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.

Bozdağlıoğlu Y, 2008. Türkiye'de işsizliğin özellikleri ve işsizlikle mücadele politikaları. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 20, 46-65.

Bozdam A, 2008. Öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Bozkulak B, 2010. Okul yöneticilerinin problem çözme becerileri ve kaygı düzeyleri arasındaki ilişki. Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Bozkurt S, 2012. İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinde sınav kaygısı, matematik kaygısı, genel başarı ve matematik başarısı arasındaki ilişkilerin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Bulut T, 2022. "Olasılıklı Örneklem", https://tevfikbulutcom.wordpress.com/ tag/olasilikli-orneklem, Erişim Tarihi: 06.11.2022.

Büyüköztürk Ş, Akgün ÖE, Demirel F, Karadeniz Ş, Çakmak EK, 2015. Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri (32. Baskı), PEGEM Akademi.

CEC (Commission of European Communities), 1999. The european strategy: Investing in people; Investing in Moreand Better Jobs. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communuties.

Cüceloğlu D, 2004. İnsan ve davranışı (13. Basım). İstanbul, Remzi Kitabevi.

Çakmak Ö, Hevedanlı M, 2004. Biyoloji öğretmen adaylarının kaygılarını etkileyen etmenler, XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6-9 Temmuz 2004, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya.

Çalışkan P, 2018. İstihdam edilebilirlik becerileri, meslek lisesi örnekleminde iletişim ve empati becerisinin anlaşmazlık çözümü, müzakere ve akran arabuluculuk eğitimi ile kazandırılması. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Çalışkan N, 2019. Konaklama işletmeleri çalışanlarının örgütsel değişim ve iş güvencesizliği algıları arasındaki ilişkide istihdam edilebilirliğin düzenleyici rolü. Doktora Tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir.

Çelik M, 2018. Türkiye İş Kurumu verileri bağlamında eğitimsel niteliklerin istihdam edilebilirlik üzerine etkisi: Ankara ili örneği. Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.

Güney A, Çelik E, 2019. Sosyal sermaye ile işsizlik kaygısı arasındaki ilişki: Atatürk üniversitesi İİBF son sınıf öğrencileri üzerine bir uygulama. İstanbul İktisat Dergisi, 69(1), 103-131.

Çerez H, 2004. An application model of total quality management and strategic plannig for sports management departments of physical education and sports schools, The 10th Ichper. SD Europe Congress &The TSSA 8th International Sports Science Congress, Antalya, Turkey.

Çetinceli, Tüzün P, 2022. Üniversite öğrencilerinin işsizlik kaygısı, yaşam doyumu ve psikolojik iyi oluşları arasındaki ilişki. Current Perspectives in Social Sciences, 26(1), 21-30.

Çıkrıkçı A, 2020. Okul öncesi eğitime yeni başlayan çocukların ayrılma kaygıları ile annelerinin kaygıları arasındaki ilişki. Yüksek Lisans Tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.

Çiy D, 2021. Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik sınav kaygılarının incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman.

Çoban AE, Karaman NG, 2013. Üniversite öğrencilerinin umutsuzluk, kaygı ve ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmaları. Bilişsel Davranışçı Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi, 2(2), 78-88.

Çolakoğlu T, Polat EK, Aydın GG, 2017. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin işsizlik kaygısı üzerine bir araştırma: Biga İİBF örneği. International Journal of Innovative Approaches in Social Sciences, 1(1), 29-39.

De Cuyper N, Bernhard-Oettel C, Berntson E, De Witte H, Alarco B, 2008. Employability and employees' well-being: Mediation by job insecurity. Applied Psychology: An International Review, 57(3), 488-509.

Demir H, 2016. Sosyal paylaşım siteleri üzerinden kullanılan izlenim yöntemi taktiklerinin istihdam edilebilirlik ve çalışan net tavsiye skoru üzerindeki etkisinde sübjektif kariyer başarısının aracı rolü: Bankacılık sektöründe bir araştırma. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Demir N, 2021. Türkiye'de istihdam-işsizlik ve çözüm önerileri: Siirt ili örneği. Yüksek Lisans Tezi, Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siirt.

Durak Ş, 2011. İşsizlik, istihdam politikaları ve işsizlikte mücadelede başarı örnekleri. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Dursun S, Aytaç S, 2009. Üniversite öğrencileri arasında işsizlik kaygısı. Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 28(1), 71-84.

Dursun S, Karagün E, 2012. Öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin incelenmesi: Kocaeli Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu son sınıf öğrencileri üzerine bir araştırma. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (KOSBED), 24, 93-112.

Dursun E, 2019. Lise öğrencilerinde genel kaygı ve sosyal kaygının sözel akıcılığı yordayıcı etkisinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Elmas S, 2010. Sınıf öğretmeni adaylarının matematik öğretmeye yönelik kaygı düzeyleri ve bu kaygıya neden olan faktörler. Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

Eren A, 2018. Vardiyalı çalışma sisteminin çalışanların iş stres ve kaygı düzeyindeki etkileri: Havacılık sektörü örneği. Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Eren H, 2020. Eczacılık Fakültesi son sınıf öğrencilerinde işsizlik kaygısı, girişimcilik niyeti ve umutsuzluk ilişkisi: Ankara ili örneği. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Erez Ü, 2014. Hemşirelik Fakültesi öğrencilerinde iş edinme kaygısının incelenmesi ve demografik faktörlerle ilişkisi: Ege Üniversitesi hemşirelik fakültesi örneği. Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Ergül E, 2019. Yüksek öğretimli gençliğin işsizlik kaygısı ve çalışma hayatı algısı: Avrasya Üniversitesi öğrencileri üzerine bir uygulama. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Erözkan İ, 2020. Müzik öğretmeni adaylarının müzik performans kaygısı ile bireysel çalgı performans sınavı kaygısı arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.

Ersoy Kart M, Erdost HE, 2008. Unemployment worries among turkish university students. Social Behaviourand Personality an İnternational Journal, 2(36), 275-288.

Geçtan E, 2003. Psikodinamik psikiyatri ve normal dışı davranışlar (16. Basım). İstanbul, Metis Yayınları.

Gümüşay A, 2014. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin istihdam edilebilme algısı. Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.

Günay E, 2013. Gebelerde kaygı düzeyi: Cambridge Kaygı Ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Hartmann Tews I, Pfister G, 2005. Sport and women: Social issues in international perspective. Routledg, London.

İpsal S, 2021. Eğitim harcamalarının genç işsizlik üzerindeki etkisi: Seçilmiş OECD ülkeleri için panel veri analizi. Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çanakkale.

İşlek Y, 2018. Spor Yöneticiliği Bölümü öğrencilerinin işsizlik ile ilgili kaygılarının depresyon ve kaygı düzeyleri ile ilişkisi açısından incelenmesi (Akdeniz bölgesi örneği). Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.

Kağıtçı B, 2014. Fen dersine yönelik kaygı ölçeği geliştirilmesi ve ortaokul öğrencilerinin fen dersi kaygı ile tutum puanlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

Kalafat T, 2014. Kariyer geleceği algısını etkileyen kişisel faktörlerin belirlenmesine yönelik bir model çalışması. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Kalemoğlu Varol Y, Erbaş MK, Ünlü H, 2014. Beden eğitimi öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını yordama gücü. Ankara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Dergisi, 12(2), 113-123.

Kara L, 2018. Üniversite öğrencilerinin işsizlik kaygısı: Celal Bayar Üniversitesi çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri bölümü öğrencileri üzerine nitel bir araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Karabıyık İ, 2009. Türkiye'de işsizliği doğuran nedenler ve işsizliğin yapısı. Aksaray Üniversitesi İİBF Dergisi, 1(2), 181-201.

Karaşahin İ, 2020. Sınıf ve ortaokul matematik öğretmenlerinin matematik öğretme kaygıları ile öğrencilerin matematik kaygılarının incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Karataş H, 2017. Türkiye'de kayıt dışı istihdam ve kayıt dışı istihdama etki eden mikro faktörlerin analizi: Bölgeler arası bir karşılaştırma. Yüksek Lisans Tezi, Erzurum Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Kaya M, Varol K, 2004. İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin durumluk-sürekli kaygı düzeyleri ve kaygı nedenleri (Samsun örneği). Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 17, 31-63.

Kaya V, Durak Ş, 2014. Türkiye'de işsizlik ve işsizliği azaltmaya yönelik politikalar: Tarihsel bir bakış. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 28, 55-73.

Kaya L, 2022. Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinde işsizlik kaygısı ve okula yabancılaşma arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Aydın.

Keskin B, 2020. Psikolojik sözleşme ihlali algısı ve işten ayrılma niyeti arasındaki ilişkide algılanan istihdam edilebilirlik ve iş yükü algısının rolü üzerine bir araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Kıcır B, 2010. Üniversite son sınıf öğrencilerinde işsizlik kaygısı: Psikolojik etmenler açısından bir inceleme. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Kırımoğlu H, 2010. Türkiye'de Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu son sınıf öğrencilerinin istihdam sorunu açısından umutsuzluk düzeylerinin incelenmesi. Kastamonu Eğitim Dergisi, 18(1), 37-46.

Kimzan F, 2020. Anadolu Üniversitesi açıköğretim sistemi öğrencilerinin işsizlik kaygısı ve girişimcilik eğilimi ilişkisinin incelenmesi Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Koca A, 2017. Engelli çocuğa sahip olan ve engelli çocuğa sahip olmayan annelerin ölüm kaygısı ve durumluk sürekli kaygı düzeyleri arasındaki farklılaşmanın incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Eğitim Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

Koçak O, Çepni S, 2017. Üniversite öğrencilerinin çalışma hayatına dair beklentilerinin değerlendirilmesi: Yalova Üniversitesi öğrencileri örneği. Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi E-Dergi, 6(1), 241-265.

Korkmazer F, 2020. Üniversite öğrencilerinin işsizlik kaygısı algılarının incelenmesi. Business Economics and Management Research Journal, 3(2), 141-152 .

Köknel Ö, 1985. Kaygıdan mutluluğa kişilik (6. Basım). İstanbul, Altın Kitaplar Yayınevi.

Kul S, 2021. Korelasyon analizi. http://www.p005.net/analiz/korelasyon-analizi, Erişim tarihi: 13.12.2021.

Nozoğlu F, 2020. Fen bilgisi öğretmen adaylarının fizik dersine yönelik kaygı düzeylerinin belirlenmesi ve fizik kaygısı ile başa çıkma yaklaşımları. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.

OECD (Organization for Economic Cooperationand Developmen), 1998. Human Capital Investment: An international Comparison. Paris.

Önocak D, 2008. İşsizlik sürecinin bireyler üzerindeki psikolojik ve sosyo-ekonomik etkileri: Sivas örneği. Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.

Özcan E, 2017. Türkiye'de 2000'li yıllarda iç göç-işsizlik örüntüleri: Ankara (TR51) alt bölgesinin, Kırıkkale (TR71) ve Samsun (TR83) alt bölgelerinden aldığı göçlerin işsizlik açısından değerlendirilmesi. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Özen E, 2021. Sosyal hizmet lisans öğrencilerinin işsizlik kaygı düzeylerinin sosyo-demografik değişkenlere göre incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Özen G, Koçak F, Boran F, Sunay H, Gedikler N, 2012. Türk spor yönetimindeki mevcut sorunlara ilişkin akademisyenlerin görüşlerinin değerlendirilmesi. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 10(4), 107-116.

Öktem Özgür A, 2014. Kariyer değerleri ve algılanan istihdam edilebilirlik arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Özgür N, 2021. Ortaokul öğrencilerinin dinleme kaygısının farklı değişkenler açısından incelenmesi ve kaygının nedenlerinin belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

Özsöz M, 2012. İşsizlik: Küreselleşen ve kronikleşen sorun, İKV değerlendirme notu. İktisadi Kalkınma Vakfı, https://www.ikv.org.tr/images/upload/data/files/degerlendirme_notu_-_47.pdf

Özyürek A, Demiray K, 2010. Yurtta ve ailesi yanında kalan ortaöğretim öğrencilerinin kaygı düzeylerinin karşılaştırılması. Doğuş Üniversitesi Dergisi, 11(2), 247-256.

Palti C, 2012. Üniversiteye hazırlanan lise son sınıf öğrencilerinde yükseköğretime geçiş sınavı öncesi ve sonrasında benlik saygısı, sınav kaygısı ve durumluk-sürekli kaygı düzeyleri. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Patton MQ, 1987. How to use qualitative methods in evaluation (No: 4). SAGE Publications, Inc.

Perrotta G, 2019. Anxiety disorders: Definitions, contexts, neural correlates and strategic therapy. Jacobs Journal of Neurology and Neuroscience, 6(1), 1-15.

Polat O, 2018. Fen bilimleri öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeyleri ve mesleki kaygı düzeylerinin farklı değişkenlerle incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat.

Rothwell A, Jewell S, Hardie M, 2008. Self-perceived employability: Investigating the responses of post-graduate students. Journal of Vocational Behavior, 75(2), 152-161.

Sandıkçı E, 2009. İş güvencesizliği karşısında işçilerin kolektif tepkileri. Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.

Sarıkol E, Ustaoğlu Hoşver P, 2023. Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin iş bulma kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. Düzce Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi 3(1), 106-111.

Seçer B, 2013. İstihdam öncülleri sonuçları ve nitel bir araştırma. İzmir, Altın Nokta Yayınevi.

Solak L, 2012. İşsizlik sorunu, Türkiye'de işsizlikle asgari ücret, sanayi istihdam oranı ve yolsuzluk arasındaki ilişkinin analizi. Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Nevşehir.

Soykan A, 2016. Belediyeler tarafından düzenlenen meslek ve beceri edindirme kurslarının istihdam edilebilirlik üzerine etkisi: Busmek örneği. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Tabachnick BG, Fidel LS, 2014. Using multivariate statistics (Sixth Edition). USA, Pearson Education Limited.

Taşgın Ö, Bozgeyikli H, Boğazlıyan E, 2017. Üniversiteli gençlerin işsizlik kaygıları ile psikolojik dayanıklılıkları arasındaki ilişki. HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi, 6(16), 551-567.

Taze M, 2019. Spor bilimleri alanında lisans eğitimi alan öğrencilerin girişimcilik düzeyleri ve istihdam edilebilme algılarının incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muş.

Tekin Tayfun AN, Korkmaz A, 2016. Üniversite öğrencilerinde işsizlik kaygısı: Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencileri üzerinde bir araştırma. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8(17), 534-558.

Tekin A, 2015. Üniversite öğrencilerinde işsizlik kaygısı: Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencileri üzerinde bir araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Isparta.

Tekin F, 2019. Yeni doğan yoğun bakımda bebeği yatan annelerin durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri ile emzirme başarısını etkileyen etmenlerin belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Bursa.

Temel V, Mas K, 2018. Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin kariyer geleceği algı düzeylerinin incelenmesi. İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 5(3), 35-45.

Temiz E, 2011. Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin cinsiyet ve alan değişkenleri açısından incelenmesi. Journal of New World Sciences Academy, 6(2), 303-310.

Tez ZF, 2017. Yabancı dil öğrenme kaygısı, utangaçlık ve konuşma kaygısı arasındaki yordayıcı ilişkiler. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Tuncay S, 2021. Terapötik oyun ve animasyon girişiminin sünnet olan çocukların korku, kaygı ve ağrısı ile ebeveynlerin kaygısı üzerine etkisi. Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Turaç İS, Donar GB, 2017. Sağlık yönetimi öğrencilerinin işsizlik kaygılarını ve yaşam doyumlarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi. Siyaset Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 5(4), 119-127.

Turgut M, Gökyürek B, Yenel F, 2004. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarındaki Antrenörlük Eğitimi ve Spor Yöneticiliği Bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin bu bölümleri seçme nedenleri ve beklentileri üzerine bir araştırma. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 5(1), 91-99.

Turhan MÖ, Arslanboğa R, 2022. Spor Bilimleri Fakültesindeki öğretmen adaylarının iş bulma kaygısı ve algılanan stres düzeylerinin incelenmesi. Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi, 5(4), 1138-1152.

TÜİK, 2021. İş gücü istatistikleri. Eğitim durumlarına göre işgücü istatistikleri. Türkiye İstatistik Kurumu, Ankara.

Türel NA, 2015. Türkiye'de istihdam ve işsizlik sorunları ve çözüm önerileri: Özel sektör çalışanları açısından Isparta ili örneği. Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Isparta.

Uçak K, Bindak R, 2017. Beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeyleri (Ondokuz Mayıs Üniversitesi örneği). Ulusal Spor Bilimleri Dergisi, 1(2), 44-54.

Usluer E, 2005. Meslek incelemeleri kılavuzu (3. Basım) Ankara, Nobel Yayıncılık.

Uzundağ Hİ, Urgan S, Emrah Ö, 2020. Beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının mesleki kaygı durumunun incelenmesi. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 1(3), 119-129.

Üldaş İ, 2005. Öğretmen ve öğretmen adaylarına yönelik matematik kaygı ölçeği (MKÖ-Ö)'nin geliştirilmesi ve matematik kaygısına ilişkin bir değerlendirme. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Üstün G, Dedekoç Ş, Kavalalı T, Öztürk F, Sapcı Y, Can S, 2014. Üniversite son sınıf öğrencilerinin iş bulmaya ilişkin umutsuzluk düzeylerinin incelenmesi. Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 3(2), 200-221.

Wanberg CR, 2012. The individual experience of unemployment. Annual Review of Psychology, 63, 369-396.

Yağmur A, 2009. İstihdam edilebilirlik açısından eğitim-istihdam ilişkisi: Konya bölgesi imalat sanayii örneği. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Yalçın Ö, 2014. Türkiye'de işsizlik sorunu ve işsizlikle mücadelede uygulanan politikalar ve bu politikaların genel değerlendirilmesi: Karabük ili örneği. Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Isparta.

Yaşar M, 2014. İstatistiğe yönelik tutum ölçeği: Geçerlilik ve güvenirlik çalışması. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 36(36), 59-75.

Yetişensoy O, 2019. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının geleceğe yönelik işsizlik kaygısı düzeyleri ile öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Yetişensoy O, Şahin İF, 2020. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının işsizlik kaygısı düzeyleri ile öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 35(3), 627-643.

Yıldız Y, 2016. 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununa göre işsizlik ödeneğine hak kazanma koşulları. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Yıldız SM, Tüfekçioğlu E, 2008. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında eğitim destekleri, kariyer gelişim olanakları ve eğitim sonrasında istihdam durumunun öğretim elemanları ve öğrencilerin görüşlerine göre karşılaştırmalı olarak incelenmesi. Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2(2), 89-97.

Yılmaz FN, 2019. Üniversite son sınıf öğrencilerinin kaygı düzeyleri ile benlik saygısı düzeyleri arasında umudun aracı rolü üzerine bir araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Yüksel AU, Karafil AY, 2022. Examination of sports science students' career anxiety using the q method. Gazi Journal of Physical Education and Sports Sciences, 27(3), 203-218.

EK-B: Turnitin Raporu

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ İSTİHDAM EDİLEBİLME ALGILARI İLE İŞSİZLİK KAYGI DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Yazar Büşra Erdem

Gönderim Tarihi: 17-Ara-2022 02:41PM (UTC+0300)
Gönderim Numarası: 1983482686
Dosya adı: b_ra_erdem_son.docx (141.98K)
Kelime sayısı: 17540
Karakter sayısı: 120936

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ İSTİHDAM EDİLEBİLME ALGILARI İLE İŞSİZLİK KAYGI DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

ORİJİNALLİK RAPORU

%19	%11	%6	%9
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

TÜM KAYNAKLARI EŞLEŞTİR (SADECE SEÇİLİ OLAN KAYNAĞI YAZDIR)

%1
★ acikerisimarsiv.selcuk.edu.tr:8080
İnternet Kaynağı

EK-C: İstihdam Edilebilirlik Algısı Ölçeği

İFADELER	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1. İşverenler benim üniversitemden mezun olanları istihdam etmek için isteklidir.					
2. Benim için bu üniversitenin statüsü iş ararken önemli bir değerdir.					
3. İşverenler branşımdan bireyleri işe almak için özellikle bu üniversiteyi seçmektedirler.					
4. Üniversitem benim çalışma alanımda büyük bir itibara sahiptir.					
5. Seçtiğim alan sosyal statü açısından üst sıralarda yer alır.					
6. Hedeflediğim kariyerdeki insanlar dış iç piyasasında çok talep görürler.					
7. Diplomam herkesin arzuladığı kariyere ulaşmada artı bir değer olarak düşünülür.					
8. Benim sahip olduğum yetenek ve beceriler işverenlerin aradığı özelliklerdir.					
9. İş görüşmelerimde ve elemelerde genellikle başarımdan eminimdir.					
10. Beceri ve tecrübelerimle ilgili olduğu sürece istediğim işe girebilirim.					

EK-D: İşsizlik Kaygısı Ölçeği

	İFADELER	Tamamen Katılmıyorum	Katılmıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1.	Kendimi gelecekte çalışmak istediğim alanla ilgili bilgi ve beceri sahibi olarak göremiyorum.					
2.	Türkiye' de eğitimli genç işgücünün işsizlik oranlarının yüksek seyretmesi iş bulma ümidimi kırmaktadır.					
3.	Okuduğum bölümle ilgili istihdam olanaklarının yeterli olduğunu düşünüyorum.					
4.	Eğitimim sonrası sanırım bu hayata tutunamayacağım.					
5.	Gelecekte iş yaşantımı ve meslek sahibi olmayı bir muamma olarak görüyorum.					
6.	Hayattan beklediğim şeylere kavuşabileceğimi ummuyorum.					
7.	Yakın gelecekte bir insan kaynağı olarak, önümü göremiyorum.					
8.	Yapmak istediğim meslekte işgücü ihtiyacının azalması beni Korkutuyor.					
9.	Türkiye' de mezun olacağım bölümle ilgili iş olanakları kısıtlıdır.					
10.	Yakın arkadaşlarımın işsizlik kaygıları bana da işsiz kalabileceğimi Düşündürmektedir.					
11.	KPSS, TUS, ALES gibi sınavlar veya formasyon almam iş ya da işsizlik hayatımın başlangıcıdır.					
12.	Ülkemizde istihdam olanaklarının eğitimli gençler için az olması iş bulamayacağımı düşündürmektedir.					
13.	Şimdiki hayatıma oranla istikbalde daha mutlu olacağımı umuyorum.					
14.	Aldığım eğitim gelecekteki mesleğim için yetersiz kalabilir.					
15.	İlerde çalışmak istediğim sektörün gittikçe daraldığını görüyorum.					
16.	Yakın çevremin üniversiteyi bitirdikten sonra işsiz kalmaları neden okuduğumu sorgulatmakta, nasılsa iş yok düşüncesiyle okulu bırakmayı düşündürmektedir.					
17.	Ailemden yakın gelecekte meslek sahibi olmam için bir baskı görüyorum.					
18.	İşsiz kalmamın çevreme karşı itibarımı yitireceğimden ve gittikçe içime kapanmaya başlayacağımdan endişe ederim.					
19.	Sağlam bir işim olması için sanırım lisansüstü eğitim almam gerekecek.					
20.	Bu gidişle meslek sahibi olabilmem için yeni bir bölüm daha okumam gerekecek.					
21.	Kendimi nitelikli bir işgücü olarak göremiyorum.					
22.	Aldığım eğitimle ilişki mesleğin gelir olarak ihtiyaçlarımı karşılamayacağını düşünüyorum.					
23.	Sahip olduğum nitelikler ve almakta olduğum eğitimin iyi yerlere gelebilmem için yeterli değildir.					
24.	Mezun olduktan sonra yakın zamanda (0-3) iş bulamamam benim için bir travmadır.					
25.	Yakın çevremin mezun olduktan sonra iş bulamama durumları bana da gelecekte iş bulamayacağımı düşündürmektedir.					
26.	Yakın arkadaşlarımın yaşadığı işsizlik kaygısı beni de etkilemektedir.					